

Marija Riman
i Kristina Riman

Dušan Prašelj

Napis iz zbirke skladbi Dušana Prašelja
„Od Učke do Trsata- Skladbe za zborove“

Izdavač: Ustanova „Ivan Matetić Ronjgov“ Viškovo, Ronjgi, 2006.

izvor:

www.huz.com.hr
Hrvatska udruga zborovođa

1. Proslav

Skladateljski opus Dušana Prašelja dijelom je poznat javnosti. Njegova su djela objavljena već u nekoliko zbirki od kojih je najopsežnija ona objavljena 1988. godine pod naslovom *Baklje na Učki*.

Pred nama je izbor skladbi iz opusa Dušana Prašelja za mješovite, muške, ženske i dječje zborove za a cappella izvedbu, odnosno uz instrumentalnu pratnju (glasovir), naslovljena, prema autorovoj želji, *Od Učke do Trsata*. Zbirka sadrži 76 skladbi i tri ciklusa: *Baklje na Učki* s četiri stavka, *Čakavska suita* s tri stavka, *Tri istarske narodne* s tri pjesme i *Splet primorskih pjesama* sa 7 pjesama. Već sam naslov ukazuje na skladateljevu opredijeljenost prema sadržajima koje uglazbljuje. Skladbe su nastajale tijekom skladateljeve aktivnosti pretežito kao dirigenta i u situacijama nedostatka repertoara za pojedine manifestacije na kojima je trebao nastupiti sa zborom koji vodio. I sam kaže da su to djela koja su nastala iz potrebe.

Skladbe su raspoređene, po želji autora, u nekoliko skupina. Prva skupina, naslovljena *Kanat srca i miline*, sadrži izvorne Prašeljeve radove razvrstane prema izvodilačkom sastavu: mješoviti zborovi, muški zborovi, ženski i dječji zborovi.

Druga skupina, naslovljena *Naši kanti*, sadrži skladbe koje su nastale na temelju izvornih narodnih napjeva, a prilagođene su za izvedbu amaterskih zborova. I u ovoj su skupini skladbe poredane prema izvodilačkom sastavu.

Treća skupina su *Harmonizacije*. To su skladbe drugih autora ili drugih naroda koje je Prašelj harmonizirao i prilagodio izvedbi mješovitog pjevačkog zbora. Neke od njih po prvi put su obrađene za mješovite zborove, kao što su tzv. varoške skladbe pod naslovom *Splet primorskih pjesama V. Kneževića*. Sve su ove skladbe, također, namijenjene mješovitom pjevačkom zboru.

Četvrta skupina skladbi, pod naslovom *Obljetničke*, sadrži skladbe koje je Prašelj, kao što i sam naslov kaže, skladao za određenu prigodu.

Posljednja, peta skupina ove zbirke, pod naslovom *Lovačke*, čine skupinu skladbi koje je Prašelj skladao isključivo za Pjevački zbor "Dr. Matko Laginja" - Klana. Ove bi skladbe mogle pripadati i prethodnoj skupini, ali po tematici odgovaraju i namijenjene su jedinom zboru koji je sačinjen od pjevača lovaca, pa su stoga i smještene u posebnu skupinu.

Unutar pojedine skupine skladbe su poredane po abecednom redu.

Većina je skladbi namijenjena mješovitom pjevačkom zboru, što je i razumljivo, jer je Prašelj cijelog radnog vijeka vezan uz mješoviti pjevački zbor.

Zbirka predstavlja veliki doprinos zornoj glazbi, napose onoj koja u svojoj partituri sadrži duh autohtonog istarskog, odnosno primorskog melosa, čime se Prašelj približio ideji Ivana Matetić Ronjgova, a to je da ne treba zaboraviti svoje korijene i svoju izvornu pjesmu te da nju valja utkati u skladbu i oplemeniti je duhom istarske ljestvice.

Prašeljeve se skladbe rado pjevaju i nadamo se da će ova zbirka dobro doći svim pjevačkim zborovima, poglavito onima koji rado njeguju melodije ovoga kraja.

Dušan Prašelj s Omladinskim pjevačkim zborom "Mladost", 1948. godine u Beogradu

Dušan Prašelj i Akademski pjevački zbor "Ivan Goran Kovačić", 1957. godine u Zagrebu

2. Životopis

Dirigent, skladatelj i organizator glazbenog života Dušan Prašelj rođen je 19. prosinca 1931. godine u Sušaku. Glazbeno školovanje započeo je kod barda istarske glazbe Ivana Matetića Ronjgova u riječkoj glazbenoj školi. Na Muzičkoj akademiji u Zagrebu stekao je diplomu Teoretskog odsjeka Pedagoškog odjela. Dirigiranje je diplomirao na *Akademie für Musik und darstellende Kunst* u Beču, u klasi profesora Hansa Swarovskog.

Djelovao je kao profesor u Srednjoj glazbenoj školi "Ivan Matetić Ronjgov" u Rijeci. Kao čembalist svirao je u ansamblu Zagrebački solisti. Od 1969. do 1977. bio je direktor i dirigent opere Narodnog kazališta "Ivan Zajc" u Rijeci. Kratko je vrijeme živio u Rovinju gdje je bio tajnik Rovinjskih muzičkih susreta. Od 1978. godine tajnik je, odnosno ravnatelj, Kulturno-prosvjetnog društva «Ivan Matetić Ronjgov». Kulturno-prosvjetno društvo «Ivan Matetić Ronjgov» danas nosi ime Ustanova "Ivan Matetić Ronjgov". Uz navedeno, radio je i kao docent na Pedagoškoj akademiji u Puli i na riječkome područnom odsjeku Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu.

Dušan Prašelj iznimno je rano započeo sa svojom dirigentskom karijerom. Već kao šesnaestogodišnjak vodio je omladinski pjevački zbor "Mladost", s kojim je osvajao nagrade. U Zagrebu je osnovao i vodio pjevački zbor Društva Primoraca i Istrana te bio zborovođa Akademskog pjevačkog zbora "Ivan Goran Kovačić". Gostovao je u Francuskoj gdje je zborove «Ivan Goran Kovačić» i «Ivan Matetić Ronjgov» pripremio za nastup s Moskovskom filharmonijom. U Rijeci je djelovao kao zborovođa Kulturno-umjetničkog društva "Mladost", a zatim Kulturno-umjetničkog društva "Jedinstvo". Osnovao je i vodio zbor Muzičke škole "Ivan Matetić Ronjgov". Tijekom studija u Beču bio je dirigent "Bečkih madrigalista" 1967. i 1968. godine. Također, u Beču je kao član ili korepetitor sudjelovao u radu "Singvereina". Za svojeg djelovanja u Narodnom kazalištu "Ivan Zajc" dirigirao je operama i oratorijima, a u kazališni je repertoar uveo i mjuzikle. Godine 1971. inicijator je udruživanja riječkih zborova "Mladost", "Jedinstvo" i "Ivan Matetić Ronjgov", čijom fuzijom nastaje "Jeka Primorja" s kojom maestro Prašelj osvaja mnogobrojne nagrade i dobiva priznanja u zemlji i inozemstvu. Neko je vrijeme zborovođa pjevačkog zbora "Dr. Matko Laginja" iz Klane. Godine 1990. osniva i vodi Riječki oratorijski zbor "Ivan Matetić Ronjgov", jednu od katedri Ustanove "Ivan Matetić Ronjgov", čiji je umjetnički voditelj i danas. Sa spomenutim ansamblom, uz goste-vokalne soliste, priređuje i izvodi duhovna djela većeg obima. Repertoar Riječkog oratorijskog zbora "Ivan Matetić Ronjgov" obuhvaća uglavnom skladbe hrvatskih autora. Posebice je profesor Prašelj zaslužan za priređivanje prve izvedbe, u našem vremenu zaboravljenih, Zajčevih duhovnih djela.

Dušan Prašelj je, kao ravnatelj Ustanove "Ivan Matetić Ronjgov", inicirao Nagradu Ivan Matetić Ronjgov za zborske radove nastale prema čakavskim stihovima i skladane na osnovi istarsko-primorskog folklor. Urednik je, priređivač i redaktor mnogobrojnih notnih izdanja Ustanove «Ivan Matetić Ronjgov». Među tim izdanjima najveću pozornost zaslužuju zbirke Matetićevih skladbi te izdanja Zajčevih duhovnih djela.

Dušan Prašelj počeo je upoznavati ideje i skladateljski rad Ivana Matetića Ronjgova još dok je bio Matetićev učenik u riječkoj glazbenoj školi. Kasnije, tijekom studija, obilazio je s Matetićem istarska i primorska mjesta te zajedno s njim melografirao kanat i svirku narodnih izvođača. I tijekom posljednjih godina, Prašelj se bavio snimanjem narodne glazbe u istarsko-primorskom kraju, odnosno, glazbene baštine gornjeg Jadrana. U suradnji s Ivanom Pavačićem, utemeljiteljem krčke sopačke škole, Prašelj je priredio veliki broj emisija ciklusa «Mantinjada Hrvatskog primorja», koje su emitirane na valovima Radio Rijeke. Priredio je i niz emisija za emisije o narodnoj glazbi Hrvatskog radija. Prašelj je danas najbolji poznavatelj

i tumač Matetićeve stvaralaštva, kako u teoretskom tako i u interpretativnom, odnosno dirigentskom smislu. U promicanju Matetićevih ideja o očuvanju istarsko-primorskog glazbenog idioma učinio je mnogo kao voditelj Ustanove «Ivan Matetić Ronjgov». Također, on je i neumorni promicatelj Matetićeve glazbenog stvaralaštva.

Za svoje glazbeno djelovanje Prašelj je nagrađen mnogobrojnim nagradama i priznanjima. Kao zborovođa u više je navrata nagrađivan na Festivalu zborova Hrvatske u Zadru te na natjecanju «Stevan Mokranjac». Primio je i veći broj međunarodnih nagrada u Velikoj Britaniji, Španjolskoj, Francuskoj i Italiji. Uz Odlikovanje Predsjednika Republike redom Danice Hrvatske s likom Marka Marulića (1996.), izdvajaju se i dvije Nagrade grada Rijeke. Godine 1973. Prašelj je osvojio Nagradu grada Rijeke za dirigentsko djelovanje, a 1991. godine za uređivanje knjige *Zaspal Pave*, zbirke Matetićevih zapisa narodne glazbe. Dobitnik je i nagrade za životno djelo Grada Rijeke, plakete «Marulić» Čakavskog sabora, a 2005. godine dobiva nagradu «Ivan Matetić Ronjgov», najviše priznanje Čakavskog sabora za glazbu. Počasni je građanin mjesta Klana.

*Pjevački zbor "Ivan Matetić Ronjgov", Rijeka 1963. godine.
Izvedba oratorija J. Haydn: "Godišnja doba".*

3. Dušan Prašelj, dirigent i skladatelj

Ime Dušana Prašelja u javnosti se veže uz dirigiranje i očuvanje autohtonog primorskog pjevanja. Isto je tako znano da je Prašelj jedan od vrlo uspješnih organizatora, a mnogi se prof. Prašelja sjećaju i kao srednjoškolskog i sveučilišnog pedagoga. Tome valja pridodati melografski, korepetitorski i muzikološki rad. Uz to, Dušana Prašelja pratimo i kao pjevača, čembalistu, ravnatelja opere, ravnatelja ustanove, savjetnika za kulturu itd. Na kraju, ali ne i najmanje važno, uz ime Dušana Prašelja valja spomenuti i područje kojim se bavio gotovo cijelog života, istina manjim intezitetom, a to je skladateljstvo.

Na prvo mjesto svoje glazbene djelatnosti Dušan Prašelj stavlja dirigiranje. U Rijeci je, uz srednju ekonomsku školu, završio i nižu glazbenu školu (glasovir). Već je onda započela njegova dirigentska karijera: kao šesnaestogodišnjak vodio je omladinski pjevački zbor *Mladost* na Vežici u Rijeci, s kojim je već onda osvojio prvu nagradu na festivalu omladinskih zborova Jugoslavije u Beogradu 1948. godine. Završivši srednju glazbenu školu u Zagrebu, odjel teoretsko-nastavnički, Prašelj odlazi u Beč gdje u klasi profesora Hansa Swarowskog studira dirigiranje. Sam ističe da su to bili prvi profesionalni koraci u tom smjeru. I tu se uključio u dirigentski rad: bio je dirigentom *Bečkih madrigalista*, a bio je član i korepetitor *Singvereina* i pomoćnog zbora *Staatsopere*. Ovdje je položio ispit za oratorijsko-zborsko dirigiranje, a za uspjeh na tom ispitu dobio je novčanu nagradu bečke Akademije, što mu je omogućilo daljnje studiranje.¹

Težnju da dirigira uspješno ostvaruje u Zagrebu. Osnovao je i vodio pjevački zbor *Društva Primoraca i Istrana* (1951.-1954.), a nakon toga, do 1959. godine, bio je dirigentom Akademskog pjevačkog zbora *Ivan Goran Kovačić*. I u daljnjem njegovom radu nižu se dirigentski uspjesi sa zborovima koje je kasnije, od 1959. godine, vodio u Rijeci. Bili su to zborovi KUD *Mladost* i KUD *Jedinstvo*. Spajanjem ovih dvaju zborova 1971. godine nastaje mješoviti pjevački zbor *Jeka Primorja* s kojim je Prašelj osvojio mnogobrojne nagrade u zemlji i inozemstvu. Osnovao je zbor *Muzičke škole "Ivan Matetić Ronjgov"*. Kao zborovođa Prašelj se posebno okušao dok je djelovao u *Narodnom kazalištu "Ivan Zajc"*. Ljubav prema pjevanju ponukala ga je da u repertoar kazališta uvede mjuzikle, čime je pridonio osvježanju repertoara u riječkom kazalištu i pridobio za kazalište pretežito mlađu publiku. Želja za što većom i boljom izvedbom zvorske glazbe, te širokoj popularizaciji tog vida glazbenog djelovanja, ponukala je Dušana Prašelja da 1990. godine osnuje *Riječki oratorijski zbor "Ivan Matetić Ronjgov"*, a bio je dirigentom i lovačkog pjevačkog zbora "Matko Laginja" u Klani, jedinog takve vrste u Hrvatskoj.

Sa svakim od tih zborova Prašelj je postizao zamjetne rezultate. Pod njegovim vodstvom ti su zborovi osvajali brojne nagrade i sudjelovali na mnogim manifestacijama u zemlji i inozemstvu. Prašeljeva dirigentska djelatnost redovito je pratila glazbena kritika. Navest ćemo dva primjera. Prva je kritika sa Simfonijskog koncerta Opere Narodnog kazališta "Ivana Zajc" kada je Prašelj nastupio kao dirigent simfonijskog orkestra i u kojoj se, između ostalog, kaže: *Dirigent je... interpretirao djelo strogo u stilu, uz pravilno odabrana tempa te korektno i dosljedno interpretirao dinamiku i agogiku. U skladu s principima odgovarajućeg stila, izvedba je tekla smireno i ujednačeno, bez naglih oscilacija osnovnog raspoloženja.*² Druga kritika odnosi se na Prašelja kao dirigenta amaterskog vokalnog ansambla i kaže: *Sama izvedba nosila je obilježja doradenosti i uigranosti, te poleta izvođača od kojih su se neki predstavili i kao solisti, a vođena sigurnom i vještom rukom iskusnog zbornog dirigenta Dušana Prašelja priredba je dobila sjaj i dinamičnost što je ponovno potvrdio visoke odlike zbora "Jeka Primorja" koji se po ovakvom dometu izdigao iz amaterskog kruga do stupnja profesionalnog.*³

Put do takvih rezultata bio je dug i nerijetko težak i složen. Međutim, Prašelj nikad nije dvojio o tome što želi. Vrlo je rano razmišljao o pozivu dirigenta i skladatelja. Bilo je to još u vrijeme kada je započeo s učenjem glasovira u nižoj glazbenoj školi. Naime, bilo je to ubrzano učenje, jer je trebalo u nekoliko godina savladati gradivo niže glazbene škole, budući da je Prašelj tada imao već 14 godina. Prekasno je bilo postati pijanistom. Sam o tome kaže: *...ali mi je klavir strašno trebao, jer već sam tada razmišljao kako bih ja malo komponirao, kako bih ja malo dirigirao, a tu je klavir itekako*

potreban. I sad, to je bila vraška muka, jer sam ja na klaviru zbilja bio početnik. Četrnaest, petnaest godina je već tada bilo prekasno za početak klavira učiti. Tako da san ja vraške muke imao oko rada na klaviru, jer je tu trebalo vježbat, a već san bio u godinama. Bolje san znao pjevati i slušati i sve, nego svirati.- Ali tada sam dobio nastavnike koji su se strašno založili oko mene i ja sam u tri godine svladao šest razreda niže osnovne glazbene škole..... I tako me je tada taj klavir zapravo usmjerio u svaštinstvo. Jer pijanist nećeš biti, ali sa klavirom možeš štošta. Možeš dirigitirati, možeš kompnirati....⁴

O skladateljskom obrazovanju i stjecanju dirigentskog znanja Prašelj razmišlja prilikom upisa na glazbenu akademiju. O tome kaže: *Bio sam sto posto siguran da će me primiti ili na dirigitiranje ili na kompoziciju. Tada su u mojoj generaciji bili Dešpalj, Belamarić, Zaninović i Bareza. Alfa i omega na toj Akademiji bio je gospodin Šulek, i za prijem na dirigitiranje i kompoziciju si mu trebao svirati fuge na klaviru. Mene je taj klavir, koga nisam mogao tako svirati tih godina spriječio. Nisu me primili ni na dirigitiranje, ni na kompoziciju. Veramente, nisu primili tada ni Barezu, ni Belamarića, ni Zaninovića, nego jedino Dešpalja Pavla. ...*⁵

Na važnost poznavanja tehnike sviranja na glasoviru upozoravao ga je i Ivan Matetić Ronjgov. Tako je Prašelju 1954. godine napisao sljedeće: *Klavir dava od sebe se ono - ča mu Ti daš. Ako puno vježbaš, on će puno bolje sost. Ako malo vježbaš, on će malo dat. Ako pak niš ne vježbaš, ne će dat niš. A za kompozitora on je najsigurniji kontrolor. Napišeš neč (prez klavira!), a kad je gotovo, sedeš pred klavir, zasopeš i vidiš da ne čuješ ono, ča si bil zamislen. Mane j' tako drag ta dragi klavir. One njegove bele i črne tipki, lepo poslužene kako zubići, kako soldatići... Kompozitor i ako ni virtuoza na klaviru, ma mora biti virtuoza na svojoj fantaziji, Fantazija je izvor a ne klavir. A ča ona inventa, to će i klavir dat. Ako ne pod mojun rukun, će se nać neke druge ruki. Glavno je da ti znaš napisat...⁶*

Želja da postane dirigent i skladatelj ponukala je Prašelja da poslušati savjet svog brata koji je tada bio čelist u *Zagrebačkim solistima* i koji ga je upućivao u školu za dirigitiranje u Beč. Općina Rijeka odobrila je jednogodišnju stipendiju i Prašelj odlazi u Beč na studij dirigitiranja. Puno se radilo na korepeticiji, dirigitiranju i drugim predmetima koji nisu bili usko vezani uz skladanje. Kako bi upoznao zborni rad, napose dirigentski, Prašelj se uključio u zbor kao pjevač i na taj je način upoznao vokalnu tehniku, način zbornog pjevanja, a posebno, što sam kaže: *s tim sam zborom propjevao i prepjevao sva moguća velika i značajna djela glazbene klasike. Počeo sam s Beethovenovom Devetom simfonijom. Pjevali smo je s velikim dirigentom Karlom Böhmom. A završio sam nakon četiri godine s Beethovenovom Misom solemnis u Berlinu. Taj smo koncert i snimanje izvodili pod dirigentskim vodstvom Herberta von Karajana.....*⁷ Prašelj je u to vrijeme kao pjevač sa *Singvereineom* nastupao u Grčkoj, Veneciji, Barceloni, a sjeća se da je pjevao, uz Beethovenova djela i Verdijev Requiem. Bili su to, kako kaže: *veličanstveni doživljaji, izvanredni za jednog mladog čovjeka koji gore pjeva tenor i gleda te druge dirigente pred vama: Böhma, Karajana, Richtera i druge...⁸*

Prvu skladbu Prašelj je napisao 1948. godine, dok je još bio učenikom u glazbenoj školi u Rijeci. Bio je to *Scherzo* za glasovir. Godinu dana kasnije nastaje *Scherzo 2*, što je, u stvari, prošireni *Scherzo 1*, s istom temom. To je jedina instrumentalna skladba koju je Prašelj napisao.⁹ Nakon što smo je upoznali, možemo samo žaliti što Prašelj nije slijedio tu započeti put te razvio svoj skladateljski potencijal u tom vidu glazbenog izraza.

Prvu skladbu za mješoviti zbor Prašelj je napisao za vrijeme boravka u Zagrebu 1953. godine, sedam godina prije odlaska na studij u Beč. Bila je to skladba *Oj, lužmarinac*, napisana za solo 2 tenora i mješoviti zbor, a temelji se na narodnoj pjesmi iz Žminjštine. Posvetio ju je svom učitelju Matetiću. Skladbu je pokazao Ivanu Matetiću Ronjgovu, koji mu je 24. IV. 1953. godine napisao: *Već onda, kad si mi ju prikazao pul mane doma na klaviru, očitao sam, da je tvoja kompozicija svečana, grandiozna na nekih mesteh. Zapametil sam, ja ča si mi 1 x rekao: "Ja volim snažno, snažno..." I tako mi se nekako vidi, da će ti bolje "ležati" dramatika od lirike. Kako bilo - da bilo, ova ti je stvar jedna- iako minijatura - ma impozantna minijatura. Hvala ti na posveti!... A želja mi je - i zapoved, da to navadiš svoj zboron i da kantaš po Istri, kad budeš šal na turneju. To vavek imponira, kad zborovođa ima ča svojega na programe. A to će va Istri još više paliti, zač je istarsko...¹⁰ Matetić je ovu Prašeljevu skladbu pomno analizirao s primjedbama. Između ostalog mu je napisao: *Neka te ne smuti moja analiza, formalne pogreške ispravi, a ono drugo je stvar ukusa, a čepi i gušti da**

su različiti. Se ovo zami kako preporuku, kako svet (savjet) za drugi put (ako ti bude moj ukus jednak tvojemu). Tako ova analiza neka bude onako - mej nami. Ja ću ti ovde reć još neč, onako mej nami. Vidiš, ja govorin od grandioznosti i to govorin ono ča je, ma baš ta grandioznost (na nekeh mesteh) ne pristoji ovemu lirskemu tekstu. Znaš kako se ono reče: ne gre saki postol na saku nogu. Onda ćeš ti i to reć, da ne gre "a braceto" mantinjada (tan-tana-nana) z besedun i pojmon "grobak". Cimiter i manjtinjada.... Ti si na dobren pute, to je glavno. Za mene je glavno, da kako kompozitor obećuješ, da ćeš se napajat na primorsko-istarskeh izvoreh...¹¹

Uz ovu skladbu veže se Prašeljevo, još uvijek svježije sjećanje, kako je na tri stranice skladbe dobio 4 stranice Matetićeve analize.¹²

Skladajući ovu prvu skladbu, Prašelj je dobio Matetićevo pohvalu čime je utro put k stvaranju svog glazbenog opusa. Bit će to opus, kako je i Matetić rekao, *napajan na primorsko-istarskom izvoru*, bilo da se radi o obradbama ili o izvornim skladbama.

Kao dirigent, sam je vodio repertoarnu politiku svakog zbora kojem je bio na čelu, a to znači da je upravljao i javnim nastupima toga zbora i za njih se osjećao u cijelosti odgovornim, kako u pogledu glazbene izvedbe, tako i u pogledu sadržaja koji je zbor interpretirao. I tu je, onda, često dolazio u situaciju da mu je nedostajala skladba koja bi uveličala pojedinu proslavu na kojoj je trebao sudjelovati, odnosno, bila primjerena nastupu zbora kojega vodi. I tada nastaje još veća potreba za skladanjem.

Skladateljski opus Dušana Prašelja sadrži isključivo vokalna i vokalno instrumentalna djela, osim spomenuta dva *Scherza* za glasovir. To ne začuđuje, jer Prašelj je cijelog života vodio različite pjevačke zborove. Dio Prašeljevog opusa objavljen je u zbirci *Baklje na Učki* 1998. godine. Prašelj je sam jednom skromno izjavio da je to *zbirka jednog dirigenta*. To je, prema riječima Nikše Njirića, doista i točno, ako se ima na umu da je zbirka nastala kao rezultat potrebe da se za zborove koje je vodio (ili ih sada vodi) nađe prikladna literatura za svaku prigodu, a potom i želje da se tako nastale skladbe i obradbe ponude i drugim zborovima.¹³

Glazbeni opus Dušana Prašelja može se podijeliti u nekoliko skupina.

U prvoj su skupini izvorni Prašeljevi radovi napisani za mješovite, muške, ženske i dječje zborove, većinom pisani na temelju primorsko-istarskog folkloru i temeljeni na istarskoj ljestvici. To su skladbe u kojima se iznosi izvorna narodna melodija ili su nastale na temelju vlastitog zapisa prema pjevanju narodnog pjevača, ali su znalački obrađene i tvore složeniju glazbenu građu. U tim se skladbama osjeća određena iskrenost i spontanost, što će se, prema riječima Nikše Njirića, *razbuktati u zanimljivim harmonijskim rješenjima, u iskonskom ritmu, u logičnoj formalnoj zaokruženosti...*¹⁴ Tu bi pripadale skladbe za mješovite zborove: *Kostreno* za solo bariton i mješoviti zbor, koju je temu Prašelj zapisao prema pjevanju Mata Ružića i Tihe Vrha, te dvije skladbe koje se temelje na narodnim motivima, a pripadaju ranom razdoblju Prašeljevog stvaralaštva *Oj, lužmarinac* i *Vapor plovi*, posvećene Ivanu Matetiću Ronjgovu.

Na temelju istarskih motiva na riječi Ive Siljana, nastala je skladba za mješoviti zbor *Nasmijana Mare*. Pisana je za otvaranje Doma kulture u Marčani 1981. godine. Ova trodijelna skladba s codom pripada djelomično tipu strofne pjesme. Osam kitica neravnomjerno je raspoređeno unutar tri dijela skladbe. Tako se u srednjem dijelu iznosi 6 kitica u tempu *quasi una polca*, u homofonom načinu, jednostavnog harmonijskog ustroja. U codi se donosi tekst napitnice: *Dižimo sada rujna vinca čaše, za naš dom i za življenje naše*, nakon čega se ponavlja prvi dio s tekstom *Oj, Marčano, selo od starine...* Skladba teče ravnomjernim ritmom nešto življeg pokreta u trećem dijelu. Baš zbog te raznolikosti skladba je dopadljiva i vrlo efektna, pa je stoga i rado izvođena.

U ovoj skupini posebno se izdvaja skladba *Svatovska*. Iako se temelji na narodnom napjevu, može se govoriti, kako sam autor kaže, o skladbi koja po obliku nalikuje na zbarsku skladbu J. Štolcera Slavenskog *Voda zvara*.¹⁵ Skladba je nastala za vrijeme boravka u Beču, pod utjecajem ondašnjih glazbenih strujanja. Naime, većina se skladatelja u to vrijeme željela okušati u stvaranju tzv. serijalne glazbe ili dodekafonije. Prašelj je, skladajući *Svatovsku*, htio osuvremeniti zbarski stil, pa je uporabio narodnu pjesmu u istarskoj ljestvici od 6 tonova. Toj je ljestvici dodao kontrapunkt, također od 6 tonova, u kome nema ponovljenog tona, što odgovara pravilima dodekafonske tehnike skladanja i na taj način dobio seriju od 12 tonova. Rijetke su zbarske skladbe koje uporblijuju dvanaestonsku

ili dodekafonsku tehniku skladanja, pa je u ovom slučaju Prašelj učinio iznimku. Ovakvim pristupom Prašelj ukazuje na uporabu istarske ljestvice u novom tonskom ruhu, a pokušao je osuvremeniti vokalnu partituru. Istina, kako sam kaže, ova skladba nije nikada bila izvedena, vjerojatno, između ostalog i zbog težine izvedbe.

Zborovi *Sajan* (riječi D. Kabalin), *Trešete* (D. Gervais), *Pred vratih Poreča* (D. Gervais), *Po ten moren* (V. Sušanj), i *Dan mladosti* (V. Sušanj) pripadaju skupini skladbi nastalih na tekstove čakavskih pjesnika. Skladbe *Po ten moren* i *Pred vratih Poreča* su strofne skladbe napisane u mješovitoj mjeri, jednostavne su i jedne su od rijetkih u kojima se samo naziru tragovi istarske ljestvice u pojedinim dionicama i u kadencama. Što više, u prvoj se osjeća čisto dalmatinsko mediteranski ugođaj. Skladba *Dan mladosti* pjeva o ljepoti i razdraganosti mladosti. Skladba se temelji na ostanatnoj podlozi kojoj se povjerava pjevanje teksta *vertelo se kolo veselo* u stalnom ritmičkom obrascu u osminskom pokretu, čime je slikovito prikazano kretanje kola. Ostinato se pojavljuje tijekom cijele skladbe na način da povremeno izvodi cijeli zbor, a dijelom pojedine dionice, pa se to kretanje osjeća i u trenucima kada pojedine dionice u tercnom pomaku "pričaju" sadržaj. Zgušnjavanjem glazbene građe uporabom grozdova, stječe se dojam mase koja se kreće u kolu i koja pjeva. Skladba je vrlo dinamična i u potpunosti ocrtava tekst.

Ritmički su dinamične i skladbe *Trešete* na riječi Draga Gervaisa i *Sajan* na riječi Davida Kabalina. U skladbi *Trešete* Prašelj rabi triole. Skladbu započinje jedna dionica kojoj se sukcesivno u nastavku pridružuju druge dionice, te se na taj način glazbena građa zgušnjava do trenutka kada se iznosi sadržaj, ali i dalje uz pratnju ostanata u ostalim dionicama. Humorističan tekst je na taj način u cijelosti podržan glazbenim oslikavanjem situacije u koju ulaze nona i nonić igrajući svaku večer karte.

Slične je glazbene građe i *Sajan*. Riječima *diri diri din* Prašelj nastoji oslikati veselu atmosferu sajma na kome se kupuju različite stvari. O tome pjevaju dionice tenora i basova dok ostale dionice, tj. soprani i altovi ponovno, prema Prašeljevom ustaljenom obrascu, iznose ostanatnu konstantu s tekstom *diri diri din din...* Prvih 20 taktova glazbene građe pisana je u C-duru. Prašelj ovu glazbenu građu donosi još dva puta u sekventnom pomaku za veliku sekundu na više (D-dur i E-dur), pa time stvara izvjesnu napetost koja završava codom ponovno u C-duru. Skladba je vrlo dinamična, bez većih pretenzija za uporabom složenije harmonijske građe. Temelji se na osnovnim akordima dijatonske ljestvice, s ponekim alteriranim tonom. I u ovoj se skladbi prepoznaje tipični Prašeljev glazbeni izraz: ostanatni ritmički i melodijski pedal i tekstualni sadržaj u melodijskom kretanju.

Prašeljev omiljeni pjesnik svakako je Zoran Kompanjet. Na njegove stihove nastale su dvije skladbe za mješoviti zbor: *Kad besede fale* i *Matetićevo dom va Ronjgeh*. Prva, ljubavna, nastala je na relativno kratke jednostavne stihove: *Kad su besede o mojoj ljubavi preblede, onda te gledam, a oči se suz napune i božanskom te krunom krune*. Ovu je skladbu Prašelj posvetio pjesniku za njegov osamdeseti rođendan. Skladba nema istaknutih glazbenih specifičnosti koje bi svraćale posebnu pozornost. U dijelovima se četveroglasje pretvara u šesteroglasje, čime se dobiva izvjesna zbarska punoća. Ritmička se okosnica temelji na triolskom kretanju u svim dionicama i tek se na kraju skladbe ritmički umiri u nizu šesnaestinki i mješovitoj mjeri. Skladba je pisana u d-molu i nema osobitosti istarskog melosa, čemu Prašelj inače posvećuje puno pozornost.

Skladba *Matetićevo dom va Ronjgeh* nam govori o Matetićevoj rodnoj kući, što je Prašelj uokvirio glazbenim ruhom protkanim mediteranskim tercnim ugođajem u vodećim glasovima i, dakako, elementima istarske ljestvice. Spoj ovih dvaju stilova odaje vrlo simpatičnu skladbu, a Prašelja kao znanca koji umije na vrlo efektan i domišljati način spojiti ova dva karakteristična melodijska i harmonijska elementa.

Već smo spomenuli kako je Prašelj skladatelj koji, kako i sam kaže, sklada iz potrebe. Međutim, to da Prašelj naziva skladanjem iz potrebe bilo je, zapravo, skladanje potaknuto nekom prigodom s time da je tako nastalo djelo jednako vrijedno kao i ono nastalo prema osobnom porivu i nosi sve odlike izvornog Prašeljevog stvaralaštva. Tako je nastala i skladba *Kanat srca i miline* na tekst Vlade Pernića posvećena prijateljima Roča, odnosno umjetničkoj koloniji koja je djelovala u Roču. U ovoj trodijelnoj skladbi Prašelj uglazbljuje stihove koji pjevaju o kantu Istre, Učke, mora, gora, polja... Kako bi što vjernije prikazao taj kanat, Prašelj rabi poznato tranakanje (*tra na na na...*) protkano elementima istarske ljestvice, što je iskazano posebno u prvom i drugom dijelu skladbe. Nasuprot tome, drugi

dio skladbe započinje pedalnim tonom koji rabi motiv kvartnih skokova u najdubljoj dionici. Tome se suprotstavlja melodija (sopran i tenor) u sekstnom pomaku koja nam donosi stihove i karakterističan za kanat *oj* u dionici *alta*. Na taj je način Prašelj uspio dočarati pokret uz kanat, ali i opisati kanat u njegovoj ljepoti. Nasuprot tome, u trećem dijelu skladbe, kada se govori o kantu muke, sirotinje, gorkih suza itd., Prašelj rabi polifoniju pri čemu uspostavlja ravnotežu uporabom komplementarnog ritma i harmonijski složenijom glazbenom građom koja se kreće u uzlaznom i kasnije u silaznom sekventnom pomaku. Takav raspored glazbene građe kulminira zajedničkim nastupom soprana, *alta* i tenora u paralelnim sekstakordima nad pedalnim tonom u basovskoj dionici. Skladba je protkana elementima istarske ljestvice, što se posebno očituje u unisonim završecima, toliko karakterističnim za taj autohtoni glazbeni izričaj. I ova je skladba dokaz Prašeljeve iznimne naklonjenosti skladanja u istarskom ruhu.

Potpuno je drugačije osmišljena skladba pod naslovom *Blaženi strpjeni*. Gotovo cijelom skladbom dominiraju pedalne kvinte na različitim, pretežito glavnim stupnjevima *c-mol* ljestvice (tenor i bas) nad kojim se odvija dvoglasna melodija u tercnom pomaku (dva soprana) i melodija u dionici *alta*, sve u komplementarnom ritmu. Kao i u većini Prašeljevih skladbi i u ovoj ritam ima dominantnu ulogu. On se izaže u neprekidnom pokretu u triolama raspoređenim među dionicama. Osminski pokret konstantan je u muškim dionicama kod kojih se glazbena građa povremeno iznosi i u troglasju. Pored toga, u skladbi je prisutna poliritmija, čime Prašelj ponovno dokazuje svoju privrženost ritmu i ritmičkim efektima kao glazbeno izražajno sredstvo.

Sličnog je glazbenog ustroja i skladba *Zustajte ovdeka* na stihove Valtera Mužića skladana za Lubeničke večeri. Skladbu započinje dionica *basa*, nakon čega se sukcesivno uključuju ostale dionice, čime dolazi do zgušnjavanja glazbene građe. Tijekom cijele skladbe ponavlja se tekst *zustajte ovdeka...* i to dijelom u svim dionicama, dijelom u najdubljoj dionici u okviru pedalnog tona, a dijelom u vanjskim dionicama, opet kao pedalni ton, pa je melodija koju iznose *alt* i *tenor* na neki način zaokružena vanjskim pedalnim tonom. Skladba nema obilježja istarskog melosa. Nema posebnih harmonijskih obilježja, ali je zato ritmički pokretljiva, što je opet odlika Prašeljevog odnosa prema ritmu i prema ritmičkim karakteristikama od kojih se ne može odijeliti.

U ovu skupinu pripadaju i izvorne Prašeljeve skladbe od kojih su neke i većeg glazbenog ustroja. Ovdje svakako mislimo na dva ciklusa, jedan je *Baklje na Učki* na tekst Nikole Polića, sa stavcima: *Pozdravno slovo*, *Prokleta zemlja*, *Baklje na Učki* i *Učka*, a drugi je pod naslovom *Čakavska suita* sa stavcima *Kety* na riječi Zorana Kompanjeta, *Lipa mladost moja* na riječi Mate Balota i *Briškula* na riječi Draga Gervaisa. Oba su ciklusa napisana za soliste, mješoviti zbor i glasovir.

Prve tri skladbe iz ciklus *Baklje na Učki* nastale su 1975. godine. Četvrti stavak *Učka* nastao je 1996. godine u umjetničkoj koloniji u Roču. Cijeli ciklus obilježen je određenim pulsirajućim ritmom s često uporabljenim triolama (*Pozdravno slovo*) i sinkopirajućeg ritma (*Prokleta zemlja*) uz ostanantni motiv koji dominira tijekom cijelog pojedinog dijela. Uz to vrlo često rabi poliritmiju raspoređenu između tri sloja: solista, zbora i glasovira (*Baklje na Učki*). Vrlo često ova tri sloja imaju neovisno kretanje, što zahtijeva dobru uvježbanost, poglavito što vokalne dionice nemaju posebnu intonativnu sigurnost u pratećem instrumentu (glasoviru). Tome valja pridodati prisutnost kromatike, alteracije, kromatske modulacije u udaljenije tonalitete, čestu uporabu istovremenog ljestvičnog i alteriranog tona (*f-fis*, ili *a-as*), što odaje skladatelja koji vrlo slobodno prilazi stvaranju glazbene napetosti. Sve je to protkano primorsko-istarskim narodnim motivima.

Skladba *Baklje na Učki*, uz pratnju malog instrumentalnog sastava (prva tri stavka), izvedena je 22. svibnja 1975. godine u sklopu koncerta *30 godina u slobodi*. Kritičar navodi kako je skladba napisana u duhu današnjih suvremenih laganih oblika, po čemu ujedno predstavlja želju za unošenje novih ritmova i novog duha u zborna djela koja bi po tome također odražavala svoje vrijeme. *Izvedba je srdačno primljena i nakon dugotrajnog pljeska pjevači su ponovili završni dio trećeg stavka, čime je koncert zaključen uz burno i dugotrajno odobravanje.*¹⁶

Ciklus naslovljen *Čakavska suita* sastavljen je od nepovezanih stavaka. Stavci nastali na stihove čakavskih pjesnika različiti su po sadržaju. Povezuje ih isti glazbeni izraz: istarsko primorski folklor sa suvremenim ritmom i s elementima mjuzikla. I u ovom ciklusu uočava se ostanatna podloga, tako znakovita za Prašeljeva djela, nad kojom se odvija određeni glazbeni sadržaj.

Prašeljeva želja za stvaranjem većih glazbenih djela ponukala ga je da u okviru manifestacije

Matetićevih dana 1998. godine sklada kantatu za solo, recitatora, mješoviti zbor, glasovir i orgulje *Naš domaći glas* na tekst Ante Dukića. Djelo je posvetio Ivanu Matetiću Ronjgovu, a stavci su *Rođenje, Življenje - Preminuće i Sudnji dan*.¹⁷ Skicu za ovu kantatu Prašelj je radio još za vrijeme svog boravka u Beču. U prvom stavku ove kantate Prašelj prvi put radi spoj čakavskog teksta s rap stilom raspoređenim između glasovira koji donosi ritam, a tenor solo raperski izgovara tekst. I u ovom slučaju očituje se Prašeljeva želja za osuvremenjivanjem zbornog sloga.

U povodu 700. obljetnice Trsatskog svetišta Prašelj je skladao *Trsatski spomen*, kantatu za mješoviti zbor i recitatora uz orkestar i orgulje.¹⁸ Skladatelj rabi istoimenu čakavsku pjesmu istarskog pjesnika Daniela Načinovića i koral *Salve Regina* Henri Du Monta iz 17. stoljeća. Ovo peterostavačno djelo Prašelj naziva mikrokantatom. Recitator poezije nastupa na početku svakog stavka uz pjevanje korala *Salve Regina*. Prašelj je ovo djelo uokvirio u suvremeni glazbeni izričaj. Kroz cijelo se djelo provlači koral kao uvod u pojedini stavak ove skladbe, što odaje posebnosti autohtonost izvedbe gregorijanskog korala, na što se nadovezuje pretežito homofoni višeglasni slog, praćen orguljama. U ovoj skladbi Prašelj ne rabi elemente istarskog melosa, već glazbenu građu iznosi klasičnim harmonijskim ustrojem, što i odgovara djelu ovakvoga tipa. Pojedini stavci (naročito drugi i četvrti) ritmički su pokretljiviji, što se očituje već u početnim taktovima kada sukcesivni nastup pojedinih dionica, što započinju najdublji glasovi, čine zgušnjavanje glazbene građe. Gradacija se postiže ponavljanjem uzlaznom sekvencom, nakon čega slijedi smirenje u kvintnim pokretima svih dionica. Takvoj se zamisli pridružuju i orgulje koje akordskim ustrojem obogaćuju harmoniju. I ostali su stavci ove kantate sličnog ustroja.

Prašeljeva kantata *Bašćanska ploča* za mješoviti zbor, sole i recitatora uz instrumentalnu pratnju skladana je u povodu 900. obljetnice nastanka istoimenog glagoljskog spomenika iz crkvice Svete Lucije u Jurandvoru kraj Baške na otoku Krku, a danas se čuva u HAZU-u u Zagrebu. Djelo ima pet stavaka. Tekstualni predložak je složen, a uzeti su dijelovi glagoljskog citata sa spomenika, stihovi vinodolskog pjesnika Davida Kabalina, Silvija Strahimira Kranjčevića, Vladimira Nazora i samog skladatelja. Iako bi se očekivalo da je Prašelj u ovom djelu pristupio na način očuvanja starine i glazbeni izričaj podredio vremenu u kome je nastala bašćanska ploča, a i vremenu o kojem govore stihovi, to se nije desilo. Prašelj pristupa partituri rabeći suvremeni glazbeni izraz u kome se ponovno očituje autorova sklonost prema isticanju ritma. Pa i sama harmonijska struktura upućuje na skladatelja koji radije odabire moderniji pristup sklada tonova, ritma i harmonije.¹⁹

Samo su dva veća glazbena djela koja je skladao Prašelj iz područja duhovne glazbe. Radi se o dvije mise. *Misa ritmica latina* za sole, mješoviti zbor i orkestar nalazi se u rukopisu a izvedeni su pojedini stavci i *Staroslavenska misa* za soliste, mješoviti zbor i orkestar. Skladba je nastala 2001. godine u okviru manifestacije *Zajčevi dani*. Prema riječima skladatelja, ideja o skladanju latinske mise rodila se još za vrijeme studija u Beču. No, djelo koje je on zamislio trebalo je biti napisano elementima suvremene glazbe. Upravo to je Prašelj i učinio sa *Staroslavenskom misom* za soliste, mješoviti zbor i orkestar. Značajnu ulogu u ovom glazbenom ostvarenju ima već prepoznatljiv Prašeljev stil: ritam, elementi istarsko-primorskog folklor i klasično harmonijski ustroj u koji se slivaju mnogobrojne alteracije s ciljem obogaćivanja harmonijskog sloga. Prema Prašeljevoj ideji u ovoj se skladbi ujediniuju arhaičnost i suvremeni glazbeni jezik, kako kaže Lovorka Ruck, s *korijenima istarsko-primorske glazbe*.²⁰

Izvornim muškim zborovima pripadaju dvije Prašeljeve skladbe. Nikada izvedena tužaljka *Za Franom* nastala nakon automobilske nesreće bliskog Prašeljevog prijatelja Franka Sokolića. Sam Prašelj ističe kako je ova skladba nastala po uzoru na Matetićevu skladbu *Ćaće moj*.²¹ Skladba predstavlja sintezu novljanske pjesama *Oj, lve Ivane*, parafrazu pjesme *Mažurano moja* što je uvod u tužbalicu. Skladba obiluje kromatikom, što jače podcrtava njezin tužni karakter. Druga skladba za mješoviti zbor *A ma pare* nastala je na dijalektalne stihove Eglia Zanninija. Lovorka Ruck je uspoređuje s narodnom talijanskom pjesmom srodnom klapskom pjevanju.²² Na to ukazuju skladno raspoređeni glasovi i međusobni njihov odnos s obzirom na melodijsko kretanje i na harmonijski klasični ustroj s rijetko rabljenim alteriranim tonovima. Mekoća izvedbe postignuta je uporabom ukrasnih tonova.

Iako puno manje, Prašelj stvara i skladbe namijenjene ženskim i dječjim zborovima. Za ženske zborove napisao je tri skladbe: *Lnello che l'tho dato*, *Guarda la luna* i *Mamma mia*, dok je većina dječjih skladbi nastala u okviru manifestacije *Proljeće u Ronjgima* što se svake godine održava

u Ustanovi "Ivan Matetić Ronjgov" u Viškovu. Manifestacije su to kada, u okviru dječjeg likovnog, literarnog i glazbenog stvaralaštva, pod vodstvom istaknutih umjetnika, nastaju različiti dječji radovi. Tako su u okviru glazbenog stvaralaštva nastale Prašeljeve skladbe *Na ribah* (D. Gervais), *Diplomacija* (Z. Kompanjet), *Dvi ladorje* (T. Štifanić Mislej) *Spomen na mater* (Z. Kompanjet), *Sunce* (D. Gervais) i Domaća *beseda* (Damjen Dražul, uč. VI. r.). Sve su to dvoglasni ili troglasni dječji zborovi uz glasovirsku pratnju vrlo jednostavne raspjevane melodijske linije, uobičajenog harmonijskog ustroja i jednostavnog ritma. Za djevojački zbor, prema narodnom tekstu i narodnoj pjesmi iz Žminjštine uz glasovirsku pratnju napisao je skladbu *Sedam dana*. Ova je skladba sačinjena suvremenijim glazbenim izričajem, s utkanim istarskim prizvukom. Ove skladbe pripadaju ranijem razdoblju Prašeljeva stvaralaštva.

Prašelj piše i skladbe kojima sudjeluje u obilježavanju pojedinih obljetnica. Tu spadaju skladbe *Dih kuša i pelina* i *Neka bruje sve kolone* na tekstove Zvonka Turaka, nastale u povodu proslave 100. obljetnice INE-Rijeka. Zatim skladbe nastale na vlastite stihove: *Našim pilotima*, *Orijentu za 60 let*, *Pjesma N.K. Rijeke*, *Pjesma Rijeci*, *Pjevačkom zboru "Dr. Matko Laginja" - Klana*, *Svečana pjesma Primorsko goranske županije*, *Planinarska* i druge. Sve su to skladbe koje afirmiraju Prašelja kao skladatelja masovnih pjesama, srodnih onima koje su nastajale nakon Drugog svjetskog rata, a među kojima su se izdvajale kvalitetom i stručnošću izrade. Ovdje valja istaknuti skladbu *Prohodili smo Učku* za dva zbora uz instrumentalnu pratnju o kojoj Prašelj rado govori.²³ Nastala je na putu od Silbe do Rijeke. Naime, po pričanju skladatelja, bilo je potrebno imati skladbu koja bi se otpjevala prigodom otvaranja tunela Učka. Tekst za ovu skladbu napisao je Ivo Siljan koji nije žalio truda doći Prašelj u Silbu i donijeti tekst. Prašelj priča kako je taj tekst dugo stajao na polici na Silbi, a inspiraciju za skladanje ove pjesme dobio je na putovanju brodom do Rijeke. I ova skladba pripada tipu masovne pjesme u kojoj primjereno dominira ritmički element.

Određeni broj pjesama Prašelj je posvetio mješovitom pjevačkom zboru "Dr. Matko Laginja" iz Klane, jedinom zboru koji njeguje lovačke pjesme. I tu se Prašelj iskazao skladateljem koji sklada iz potrebe, te koji je sposoban svojim znanjem naći glazbeni oblik upravo za ono što se od te skladbe očekuje. Za taj zbor Prašelj je skladao izvjestan broj izvornih pjesama između kojih izdvajamo *Lovačku himnu* i *Lovačku pjesmu* na tekst I. Brdara; na vlastiti tekst *Lovačku pjesmu Primorsko goranske županije* i *Mi smo lovci i lovice*. Kao obradbe narodne pjesme nastale su pjesme *Lisička* i *U šumici zeko*, a kao obradbe drugih autora skladbe *Mi smo lovci* i *U lov*. Sve su to skladbe namijenjene mješovitom zboru u a cappella izvedbi. Plijene jednostavnošću glazbenog oblika, harmonijskog ustroja i ritmičkog pulsiranja, pa su s toga vrlo rado pjevane, a kao skladbe primjenjive u ne uvijek poželjnim uvjetima za suptilno muziciranje.

Drugu skupinu čine skladbe nastale nakon Drugog svjetskog rata i pripadaju tzv. revolucionarnim pjesmama. Među njima se ističu skladbe koje obrađuju partizanske narodne napjeve: *Tuhobičanka* i *Komandant Sava*. Prašelj je obrađivao i revolucionarne pjesme drugih naroda, pa se tako u njegovu opusu nalazi asturska revolucionarna pjesma *Asturiana* za mješoviti zbor, latinsko-američka revolucionarna pjesma *Yo quiero que a mi me ne entieren* također za mješoviti zbor, španjolska revolucionarna pjesma *No pasaran* za muški zbor a cappella.

U ovu skupinu pjesama pripadaju i izvorne skladbe namijenjene mješovitim zborovima. Izdvojimo ovdje skladbu *Republika naša* uz instrumentalnu pratnju (glasovir) koja je nastala u vrijeme traženja nove jugoslavenske himne, a za koju je bio predložen Minderovićev tekst, i koja je objavljena i u Sloveniji. Himničkog je karaktera što i priliči ovakvoj vrsti skladbe. *Titov perpetuum mobile* u početku nazvana skladba *Druže Tito ljubičice bijela* s podnaslovom *Perpetuum mobile* u glazbenom smislu nema posebne sličnosti s istoimenom narodnom pjesmom. Na tekst Nikole Polića nastala je skladba *Žene u novoj domovini*. Skladba ima himnički karakter, a Prašelj, uz mješoviti zbor, uključuje i recitatora. U izvorne a cappella pjesme za mješovite zborove pripadaju i skladbe *Tito na Sutjesci* (F. Martinac), *Među robovima* (G. Martinuzzi-M. Balota)

Treću skupinu čine skladbe koje je autor naslovio *Naši kanti*. To su, u stvari, skladbe koje su nastale kao obradbe poglavito istarsko-primorskih narodnih pjesama, čemu je Prašelj posebno težio, ali u čemu ga je i podržavao njegov uzor, učitelj Ivan Matetić Ronjgov. Pisane su isključivo u a cappella izvedbi, jednostavnog glazbenog izričaja i isto tako jednostavne glazbene građe, pa bi se moglo reći da je Prašelj razmišljao o amaterskim pjevačkim zborovima pred koje nije potrebno stavljati složeniju fakturu s obzirom na izvedbu. Sve su te skladbe pisane dopadljivim glazbenim jezikom, ali isto tako u

duhu narodnog melosa kojemu i pripadaju. U tome je i veličina skladanja takve vrste skladbe: zadržati autohtonost i dodati onu dozu višeglasja i određenu harmonijsku podlogu pri čemu se ta autohtonost ne gubi. U tu bi skupinu pripadale pjesme: *Janka išla u šumu* (iz Žminjštine), *Jur tri noći* (iz Gradišća), *Ki te namuriva* (iz Roča), *Lipo moje pod Kostrenum more* posvećena pjevačkom zboru Kostrene Oj, *Barbanko* (iz Baderne), *Priko mi trne gore* (iz Opatije), *Sunce nam zdolun gre* (iz Šišana), *Svatovska* (iz Kastavštine), *Zandrla je šenica* (Lakovići), *Zaspala je Jelica* (Lakovići), te dalmatinska *Plovi, plovi, moj brodiću*. Sve su namijenjene izvedbi mješovitog pjevačkog zbora. U ovu skupinu pripada i ciklus *Tri istarske narodne* koji sadrži skladbe *Zelena mala dumbrava*, *Zora rudi* i *Balun* pisano za tzv. folklorni zbor *in modo popolare-rustico*, odnosno pripada istarskom dvoglasnom pjevanju *na tanko i debelo* kome su dodane još dvije dionice u latentnim harmonijama.

U četvrtu skupnu skladbi valja uvrstiti Prašeljeve harmonizacije. Tu valja izdvojiti *Splet primorskih pjesama* (V. Kneževića) koje pripadaju tzv. varoškim popijevkama. To su skladbe koje su vrlo često na repertoaru mnogih amaterskih mješovitih zborova. Nadalje valja spomenuti skladbe koje je Prašelj harmonizirao na temelju notnog predloška A. Baše, a na tekstove D. Gervaisa. Radi se tu o skladbama *Pipa* i *Lepa Jele*. I ostale skladbe iz ove skupine pripadaju repertoaru koji se vrlo često izvodi, poglavito u određenim situacijama. Tako se Prašelj odlučio na harmonizaciju, odnosno prilagodbu za mješoviti pjevački zbor skladbe *Bože, čuvaj Hrvatsku* (Đ. Maršan), *Kartulina s Kraljevice* (Lj. Pavešić - N. Milotti), te triju stranih božićnih pjesama koje se vrlo često izvode i koda nas: *A la nanita nana*, *Bimbo, bimbo* i *White christmas*.

Dušana Prašelja, kako sam o sebi kaže *skladatelj iz potrebe* nećemo uvrstiti u autore skladbi velikog formata. On je skladatelj koji nastoji očuvati autohtoni izraz kraja u kojem živi i u kome djeluje. Mogao je, kako opet sam kaže, ostvariti možda i drugačiju karijeru u gradovima u kojima je studirao i u kojima je djelovao, ali on se vraća rodnom gradu sa željom da ovdje bude u prvom redu dirigent, a tek onda sve ono ostalo što je u proteklom radnom vijeku radio. Skladateljstvom se, istina, započeo baviti vrlo rano, još za vrijeme stjecanja prvih stručnih znanja u nižoj glazbenoj školi. Njegov je veliki uzor i ideal svakako Ivan Matetić Ronjgov. Taj veliki primorsko-istarski skladatelj i danas je nazočan u ovdašnjem glazbenom životu i pripadajućoj kulturi zahvaljujući baš svom učeniku Dušanu Prašelju koji je i osnovao Ustanovu "Ivan Matetić Ronjgov" s ciljem očuvanju spomena na velikog istarskog primorskog barda, ali i s ciljem očuvanja autohtone primorsko-istarske melodije, bilo da se ona čuva u izvornom obliku ili pretočenom u veća djela koja stvaraju rijetki suvremeni skladatelji. U glazbenim ostvarenjima Dušana Prašelja prepoznaje se baš taj element: očuvanje istarsko-primorskog melosa. On nastoji autohtonost spojiti sa suvremenim glazbenim izrazom. Tome u prilog najbolje govori njegova skladba *Svatovska* koja se temelji na suvremenom skladateljskom postupku - dodekafoniji, što Prašelj gradi na temelju 6 tonova istarske ljestvice i njezinom kontrapunktu. To je prvi pokušaj stvaranje takve skladbe. Ali i u druge skladbe Prašelj unosi svoj prepoznatljiv stil. Glavna odlika njegovih skladbi je ritam i prepoznatljivi ritmčki obazac dominantno prisutan u gotovo svim djelima. Uz ritam, česta je uporaba ostinata.

Na kraju ovakvog sažetog, prigodi primjerenog prikaza glazbenog djela Dušana Prašelja valja nam se upitati: može li iz ovih rečenica netko tko nije ni Riječanin, ni Istranin ni Bodul shvatiti maestrov stvarni doprinos glazbenom životu ovih prostora. Bojim se da je odgovor niječan. Naime, maestro Prašelj, zračeci oko sebe beskrajnom beskrajnom ljubavlju za ove ljude i krajeve, a navlastito za njihovu glazbenu povijest, isijava nemjerljivu energiju glazbenog entuzijaste kojemu ništa nije nemoguće ni teško, a pogotovu kojemu ama baš ni jedna jedina nota nije nevažna ako je nastala u istarskoj ljestvici, da i ne govorimo o tome koje ona značenje poprima ako je prošla kroz ruke velikog Ivana Matetića Ronjgova. Stoga ovdje zaključujemo s usmjerenjem nekog (nečijeg) budućeg teksta: puna slika glazbenika Dušana Prašelja i kao skladatelja i kao dirigenta postići će se samo i isključivo u širem prikazu glazbenog života ovih prostora, kako nedavne prošlosti, tako, uvjereni smo, i participacije u budućnosti.

5. Popis skladbi

Popis skladbi sačinjen je u suradnji s autorom. Skladbe su podijeljene u tri skupine: *Izvorne skladbe*, *Obradbe narodnih pjesama* i *Harmonizacije*. Unutar pojedine skupine skladbe su poredane po abecednom redu. Uz naslov skladbe navedeni su relevantni podaci i to godina nastanka, autor teksta, izvodilački sastav i podatak je li skladba objavljena ili u rukopisu.

A) Izvorne skladbe

1. A MA PARE

riječi: Eglio Zannini

Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki*. Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.

2. ASTURIANA (1979.)

Španjolska revolucionarna
za sole i mješoviti zbor

Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki*. Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.

3. BAKLJE NA UČKI

riječi: Nikola Polić

I. POZDRAVNO SLOVO

za mješoviti zbor i glasovir

II. PROKLETA ZEMLJA

za bas solo, mješoviti zbor i glasovir

III. BAKLJE NA UČKI

za mješoviti zbor

Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki*. Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.

IV. UČKA

za recitatora, mješoviti zbor i glasovir

rukopis

Roč, 26. X. 1996.

4. BAŠĆANSKA PLOČA

Povodom 900. obljetnice nastanka glagoljskog spomenika

za recitatora, soliste (T i B), mješoviti zbor i instrumentalni ansambl

1. Az opat Držiha

riječi: David Kabalin

2. Pred kraljevskom pločom u Baški

riječi: Silvije Strahimir Kranjčević

3. Baška

riječi: Vladimir Nazor

4. Molitva sv. Lucije

riječi: vlastite

5. Amen

Objavljeno: *Dušan Prašelj. Bašćanska ploča*, kantata za zbor, sole i recitatora uz instrumentalnu pratnju. Ustanova “Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 2006.

5. BLAŽENI STRPLJENI

riječi: Drago Gervais - Dorotea Štifanić-Mislej

za mješoviti zbor

Ronjgi, 1992.

rukopis

6. ČAKAVSKA SUITA

za sole, mješoviti zbor i glasovir

1. KETY

riječi: Zoran Kompanjet

2. LIPA MLADOST MOJA

riječi: Mate Balota

3. BRIŠKULA

riječi: Drago Gervais

Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki.* Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.

7. DAN MLADOSTI

riječi: Vlasta Sušanj

za mješoviti zbor

Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki.* Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.

8. DIH KUŠA I PELINA

povodom 100. obljetnice INE

riječi: Zvonko Turak

za mješoviti zbor

Objavljeno: *Zvonko Turak. Uglazbljeni stihovi.* INA - Rafinerija nafte Rijeka, Rijeka, 1983.

9. DIPLOMACIJA

riječi: Zoran Kompanjet

za dječji zbor i glasovir

Objavljeno: *Dvadeset proljeća u Ronjgima.* Ustanova “Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi, 1999.

10. DRUG TITO GOVORI NA SUTJESCI

za recitatora i za mješoviti zbor

rukopis

Napomena: Nagrađeno na Festivalu zborova u Osijeku.

11. DVI LADONJE

riječi: Dorotea Štifanić-Mislej

za dječji zbor i glasovir

Objavljeno: *Dvadeset proljeća u Ronjgima.* Ustanova “Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi, 1999.

12. GERMANO PARTIGIANO (A. Bagni)

za mješoviti zbor

Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki.* Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.

Klanjski kraj kanta. Zbirka zbornih skladbi iz repertoara Mješovitog pjevačkog zbora “Dr. Matko Laginja” - Klana. Mješoviti pjevački zbor “Dr. Matko Laginja” i Katedra čakavskog sabora, Klana, 1999.

13. JO QUIERO QUE A MI ME ENTIECREN

(latinsko-američka revolucionarna)

za mješoviti zbor

Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki.* Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.

14. KAD BESEDE FALE

riječi: Zoran Kompanjet

Zoretu za osandesetu

13. i 14. travanj 1999.

Objavljeno: *Zbirka novih zbornih skladbi.* Ustanova “Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 2000.

15. KANAT SRCA I MILINE
riječ: Vlado Pernić
za mješoviti zbor
Roč, 26. VIII. 1996.
16. KOMANDANT SAVA
za mješoviti zbor
Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki.* Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.
17. KOSTRENO, DRAGA KOSTRENO
(prema pjevanju Mata Ružića i Tiha Vrha)
za bariton solo i mješoviti zbor
Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki.* Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.
18. L'ANELLO CJE T'HO DATO
za ženski zbor
rukopis
19. LIPO MOJE POD KOSTRENIN MORE
Posvećeno pjevačkom zboru „Kostrena“
(narodna)
za sole i mješoviti zbor
Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki.* Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.
20. LOVAČKA PJESMA
riječ: Ivan Brdar
za mješoviti zbor
Objavljeno: *Klanjski kraj kanta.* Zbirka zbornih skladbi iz repertoara Mješovitog pjevačkog zbora “Dr. Matko Laginja” - Klana. Mješoviti pjevački zbor “Dr. Matko Laginja” i Katedra čakavskog sabora, Klana 1999.
21. LOVAČKA PJESMA PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
riječ: Dušan Prašelj
za mješoviti zbor
Objavljeno: *Klanjski kraj kanta.* Zbirka zbornih skladbi iz repertoara Mješovitog pjevačkog zbora “Dr. Matko Laginja” - Klana. Mješoviti pjevački zbor “Dr. Matko Laginja” i Katedra čakavskog sabora, Klana, 1999.
22. MATETIĆ DOM VA RONJGEH
riječ: Zoran Kompanjet
za mješoviti zbor
rukopis
23. MEĐU ROBOVIMA (G. Martinuzzi - M. Balota)
za mješoviti zbor
Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki.* Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.

24. MISA RITMICA LATINA (2005.)
za sole, mješoviti zbor i orkestar
Kyrie
Gloria
Credo
Sanctus
Benedictus
Agnus Dei
rukopis
25. MI SMO LOVCI I LOVICE
riječi: Dušan Prašelj
za mješoviti zbor
Objavljeno: *Klanjski kraj kanta*. Zbirka zbornih skladbi iz repertoara Mješovitog pjevačkog zbora "Dr. Matko Laginja" - Klana. Mješoviti pjevački zbor "Dr. Matko Laginja" i Katedra čakavskog sabora, Klana, 1999.
26. MORNARSKI POZDRAV
Povodom 30. godina Jugolinije
riječi: David Kabalin
za mješoviti zbor i glasovir
Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki*. Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.
27. NA RIBAH
riječi: Drago Gervais
za dječji zbor i glasovir
Objavljeno: *Dvadeset proljeća u Ronjgima*. Ustanova Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1999.
28. NASMIJANA MARE
riječi: Ive Siljan
za mješoviti zbor
Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki*. Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.
29. NAŠ DOMAĆI GLAS (1998.)
riječi: Ante Dukić
kantata za recitatora, sole, mješoviti zbor, glasovir i orgulje
1. ROĐENJE
2. ŽIVLJENJE - PREMINUĆE
3. SUDNJI DAN
Objavljeno: *Dušan Prašelj. Naš domaći glas*. Grad Rijeka, Ustanova "Ivan Matetić Ronjgov", Ronjgi-Viškovo, 2002.
30. NAŠIM PILOTIMA (1978.)
riječi: Dušan Prašelj
za bas solo, mješoviti zbor i glasovir
Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki*. Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.
31. NEKA BRUJE SVE KOLONE
povodom 100. obljetnice INE
riječi: Zvonko Turak
za mješoviti zbor
Objavljeno: *Zvonko Turak. Uglazbljeni stihovi*. INA - Rafinerija nafte Rijeka, Rijeka, 1983.

32. NK ORIJENTU ZA 30 LET
riječ: Dušan Prašelj
za mješoviti zbor
Rovinj, 23. XII. 1979.
rukopis
33. OJ LUŽMARINAC (1953.)
narodna
za mješoviti zbor
Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki.* Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.
34. NO PASARAN
(španjolska revolucionarna)
za mješoviti zbor
Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki.* Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.
35. PJESMA NK RIJECI
riječ: Dušan Prašelj
u čast 30. obljetnice društva
za dvoglasni zbor
17. XII. 1976.
rukopis
36. PJESMA RIJECI
riječ: Dušan Prašelj
Povodom 40. obljetnice Dana solobođenja, 1985. godine
za solo, mješoviti zbor i glasovir
Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki.* Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.
Dvadeset proljeća u Ronjgima. Ustanova Ivan Matetić Ronjgov, Ronjgi-Viškovo, 1999.
37. PLANINARSKA
za mješoviti zbor
Objavljeno: *Klanjski kraj kanta.* Zbirka zbornih skladbi iz repertoara Mješovitog pjevačkog zbora “Dr. Matko Laginja” - Klana. Mješoviti pjevački zbor “Dr. Matko Laginja” i Katedra čakavskog sabora, Klana, 1999.
38. PO TEN MOREN
riječ: Vlasta Sušanj
za mješoviti zbor
Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki.* Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.
Klanjski kraj kanta. Zbirka zbornih skladbi iz repertoara Mješovitog pjevačkog zbora “Dr. Matko Laginja” - Klana. Mješoviti pjevački zbor “Dr. Matko Laginja” i Katedra čakavskog sabora, Klana, 1999.
39. PRED VRATI POREČA
riječ: Vladimir Nazor
za mješoviti zbor
Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki.* Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.
Naš kanat je lip. Katedra čakavskog sabora Poreč, Narodno sveučilište Poreč, Centar za kulturu, Poreč, 1985.

40. PRIMORJE – VIKTORIJA – PRIMORJE
u čast 75. obljetnice
za mješoviti zbor
XII. 1983.
rukopis
41. PROHODILI SMO UČKU
Povodom otvaranja tunela kroz Učku 1981. godine.
riječi: Ive Siljan
za sole, dva mješovita zbora i glasovir
Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki*. Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.
Napomena: Za limenu glazbu instrumentirao Nello Milotti
42. REPUBLIKO NAŠA
riječi: Č. Minderović
za mješoviti zbor i glasovir
Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki*. Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov, Ronjgi-Viškovo, 1988.
Deset masovnih pesmi. Prosvetni servis v počastitev 40. letnice ZKJ, Ljubljana 1959.
43. SAJAN
riječi: David Kabalin
za mješoviti zbor
Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki*. Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.
Naš kanat je lip. Katedra čakavskog sabora Poreč, Narodno sveučilište Poreč, Centar za kulturu, Poreč, 1985.
44. SCHERZO 1. (1948.)
za glasovir
rukopis
45. SCHERZO 2. (1949.)
za glasovir
Napomena: prošireni *Scherzo 1.* (ista tema)
46. SEDAM DANA
riječi: narodne
za ženski zbor i glasovir
Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki*. Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.
47. SLAJA OD MEDA
riječi: Damjan Dražul, uč. 6. raz.
za dječji zbor i glasovir
Lokve, III. i Silba V. 2006.
rukopis
48. SPOMEN NA MATER
riječi: Zoran Kompanjet
za troglasni dječji zbor
Objavljeno: *Dvadeset proljeća u Ronjgima*. Ustanova “Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi, 1999.

49. STAROSLAVENSKA MISA
za mješoviti pjevački zbor i orgulje (glasovir)
1. Gospodi
2. Slava
3. Vjeruju
4. Svet
5. Blagoslovljen
6. Aganče
Objavljeno: *Dušan Prašelj. Staroslavenska misa*. Ustanova "Ivan Matetić Ronjgov", Ronjgi - Viškovo, 2005.
50. SUNCE
riječi: Drago Gervais
za dječji zbor i glasovir
Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki*. Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.
51. SVATOVSKA
narodna
za mješoviti zbor
Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki*. Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.
52. SVEČANA PJESMA PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
riječi: Dušan Prašelj
za Dan državnosti 30. V. 2000.
za mješoviti zbor
rukopis
53. TREŠETE
riječi: Drago Gervais
za mješoviti zbor
Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki*. Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.
54. TRSATSKI SPOMEN
U čast 700. obljetnice Trsatskog svetišta
riječi: Daniel Načinović i na koralnu temu H. du Monta "Salve Regina" iz 17. st.
glazbeni recital za recitatora, mješoviti zbor i orkestar
Rijeka, 1997.
Objavljeno: *Dušan Prašelj: Trsatski spomen*. Kantata za zbor i recitatora uz instrumentalnu pratnju, Ustanova "Ivan Matetić Ronjgov", Ronjgi-Viškovo, 2006.
55. TUHOBIČANKA (1980.)
partizanska narodna
za bariton solo i mješoviti zbor
Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki*. Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.
56. VAPOR PLOVI (1954.)
narodna
za mješoviti zbor
Posvećena Ivanu Matetiću Ronjgovu
Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki*. Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.

57. ZA FRANOM
za muški zbor
Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki*. Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.
58. ZA OTOKE NAM MILE
riječ: N. Kraljić
za mješoviti zbor
Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki*. Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.
59. ZERMAN ĐOVANIN
Zboru Matko Laginja – Klana
riječ: Dorotea Štifanić Mislej
(Humoreska za dupli ženski zbor)
Za jubilaru XX. „Naš kanat”, Poreč, 1992.
Rijeka, 19. III. 1992.
rukopis
60. ZUŠTAJTE OVDEKA
Za svečano otvorenje “Lubeničkih glazbenih večeri” 1996. godine
riječ: Valter Mužić
za mješoviti zbor
rukopis

B) Obradbe narodnih pjesama

1. CVIĆE MI POLJE POKRILO
narodna iz Istre (Ježenj)
za mješoviti zbor
rukopis
2. DIVOJKA JE RUŽE BRALA
narodna iz Istre (Ježenj)
za mješoviti zbor
rukopis
3. DOLETELA PTICA
narodna iz Istre (Kaićerga)
za mješoviti zbor
rukopis
4. JANKA IŠLA U ŠUMU
(Žminjština)
za mješoviti zbor
Objavljeno: *Klanjski kraj kanta*. Zbirka zbornih skladbi iz repertoara Mješovitog pjevačkog zbora “Dr. Matko Laginja” - Klana. Mješoviti pjevački zbor “Dr. Matko Laginja” i Katedra čakavskog sabora, Klana, 1999.
5. JUR TRI NOĆI NISAM SPALA
(narodna iz Gradišća)
za mješoviti zbor
Objavljeno: *Klanjski kraj kanta*. Zbirka zbornih skladbi iz repertoara Mješovitog pjevačkog zbora “Dr. Matko Laginja” - Klana. Mješoviti pjevački zbor “Dr. Matko Laginja” i Katedra čakavskog sabora, Klana, 1999.

6. GUARDA LA LUNA

za ženski zbor
rukopis

7. KI TE NAMURIVA

(narodna iz Roča)
za mješoviti zbor

Objavljeno: *Klanjski kraj kanta*. Zbirka zbornih skladbi iz repertoara Mješovitog pjevačkog zbora "Dr. Matko Laginja" - Klana. Mješoviti pjevački zbor "Dr. Matko Laginja" i Katedra čakavskog sabora, Klana, 1999.

8. LISIČKA

slovenska narodna
za mješoviti zbor

Objavljeno: *Klanjski kraj kanta*. Zbirka zbornih skladbi iz repertoara Mješovitog pjevačkog zbora "Dr. Matko Laginja" - Klana. Mješoviti pjevački zbor "Dr. Matko Laginja" i Katedra čakavskog sabora, Klana, 1999.

9. MAMMA MIA

narodna iz Bujštine
za 2 sola i ženski zbor
rukopis

10. OJ, BARBANKO

(narodna iz Baderne)
za mješoviti zbor

Objavljeno: *Klanjski kraj kanta*. Zbirka zbornih skladbi iz repertoara Mješovitog pjevačkog zbora "Dr. Matko Laginja" - Klana. Mješoviti pjevački zbor "Dr. Matko Laginja" i Katedra čakavskog sabora, Klana, 1999.

11. PLOVI, PLOVI, MOJ BRODIĆU

(dalmatinska)
za mješoviti zbor

Objavljeno: *Klanjski kraj kanta*. Zbirka zbornih skladbi iz repertoara Mješovitog pjevačkog zbora "Dr. Matko Laginja" - Klana. Mješoviti pjevački zbor "Dr. Matko Laginja" i Katedra čakavskog sabora, Klana, 1999.

12. PRIKO MI TRNE GORE

(narodna iz Opatije)
za mješoviti zbor

Objavljeno: *Klanjski kraj kanta*. Zbirka zbornih skladbi iz repertoara Mješovitog pjevačkog zbora "Dr. Matko Laginja" - Klana. Mješoviti pjevački zbor "Dr. Matko Laginja" i Katedra čakavskog sabora, Klana, 1999.

13. SEKAI WA FUTARI

obradba japanske pjesme
za mješoviti zbor

Napomena: Prilikom dolaska japanske delegacije u Rijeku.

14. SUNAYAMA

obradba japanske pjesme
za mješoviti zbor

Napomena: Prilikom dolaska japanske delegacije u Rijeku.

15. SUNCE NAM ZDOLJIN GRE
(narodna iz Šišana)
za mješoviti zbor
Objavljeno: *Klanjski kraj kanta*. Zbirka zbornih skladbi iz repertoara Mješovitog pjevačkog zbora "Dr. Matko Laginja" - Klana. Mješoviti pjevački zbor "Dr. Matko Laginja" i Katedra čakavskog sabora, Klana, 1999.
16. SVATOVSKA
(narodna iz Kastavštine)
za mješoviti zbor
Objavljeno: *Klanjski kraj kanta*. Zbirka zbornih skladbi iz repertoara Mješovitog pjevačkog zbora "Dr. Matko Laginja" - Klana. Mješoviti pjevački zbor "Dr. Matko Laginja" i Katedra čakavskog sabora, Klana, 1999.
17. U ŠUMICI ZEKO
za mješoviti zbor
Objavljeno: *Klanjski kraj kanta*. Zbirka zbornih skladbi iz repertoara Mješovitog pjevačkog zbora "Dr. Matko Laginja" - Klana. Mješoviti pjevački zbor "Dr. Matko Laginja" i Katedra čakavskog sabora, Klana, 1999.
18. TRI ISTARKE NARODNE
za folklorni mješoviti zbor
1. ZELENA MALA DUMBRAVA
2. ZORA RUDI
3. BALJIN
Po motivima istarskog narodnog plesa
Objavljeno: *Dušan Prašelj*. Baklje na Učki. Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.
Klanjski kraj kanta. Zbirka zbornih skladbi iz repertoara Mješovitog pjevačkog zbora "Dr. Matko Laginja" - Klana. Mješoviti pjevački zbor "Dr. Matko Laginja" i Katedra čakavskog sabora, Klana, 1999.
19. ZANDRLA JE ŠENICA
(narodna iz Lakovića, Istra)
za mješoviti zbor
Objavljeno: *Klanjski kraj kanta*. Zbirka zbornih skladbi iz repertoara Mješovitog pjevačkog zbora "Dr. Matko Laginja" - Klana. Mješoviti pjevački zbor "Dr. Matko Laginja" i Katedra čakavskog sabora, Klana, 1999.
20. ZASPALA JE JELICA
(Lakovići, Istra)
za mješoviti zbor
Objavljeno: *Klanjski kraj kanta*. Zbirka zbornih skladbi iz repertoara Mješovitog pjevačkog zbora "Dr. Matko Laginja" - Klana. Mješoviti pjevački zbor "Dr. Matko Laginja" i Katedra čakavskog sabora, Klana, 1999.

C) Hamonizacije (Aranžmani tuđih pjesama)

1. A LA NANITA NANA
(božićna – spanich coral)
za solo tenor i mješoviti zbor
rukopis
2. BIMBO, BIMBO FAI LA NANNA (I. Merkot)
za mješoviti zbor
rukopis

3. BOŽE ČUVAJ HRVATSKU (Đ. Maršan)
za mješoviti zbor
rukopis
4. CVIĆE MI POLJE POKRILO
narodna iz Istre (Ježenj)
za mješoviti zbor
rukopis
5. DIVOJKA JE RUŽE BRALA
narodna iz Istre (Ježenj)
za mješoviti zbor
rukopis
6. KARTULINA S KRALJEVICE
Ljubo Pavešić - Nello Millotti)
za solo i mješoviti zbor
Objavljeno: *Klanjski kraj kanta*. Zbirka zbornih skladbi iz repertoara Mješovitog pjevačkog zbora "Dr. Matko Laginja" - Klana. Mješoviti pjevački zbor "Dr. Matko Laginja" i Katedra čakavskog sabora, Klana, 1999.
7. LEPA JELE (D. Gervais - A. Baša)
za mješoviti zbor
Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki*. Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.
8. MI SMO LOVCI (F. Gornik)
za mješoviti zbor
Objavljeno: *Klanjski kraj kanta*. Zbirka zbornih skladbi iz repertoara Mješovitog pjevačkog zbora "Dr. Matko Laginja" - Klana. Mješoviti pjevački zbor "Dr. Matko Laginja" i Katedra čakavskog sabora, Klana, 1999.
9. PIPA (D. Gervais- A. Baša)
za mješoviti zbor
Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki*. Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.
10. SPLET PRIMORSKIH PJESAMA (V. Knežević)
za mješoviti zbor
1. ČA MI SE PJAŽAJU
  2. ČA SI MI SE NARICALA
  3. MOM ZAVIČAJU
  4. MORO MORICE
  5. NA MONOLOGU
  6. SUŠAKU
  7. VALOVI BIONDI BALOVI
- Objavljeno: *Dušan Prašelj. Baklje na Učki*. Ur. N. Njirić, KPD „Ivan Matetić Ronjgov”, Ronjgi-Viškovo, 1988.
11. U LOV (M. Ostojić)
za mješoviti zbor
Objavljeno: *Klanjski kraj kanta*. Zbirka zbornih skladbi iz repertoara Mješovitog pjevačkog zbora "Dr. Matko Laginja" - Klana. Mješoviti pjevački zbor "Dr. Matko Laginja" i Katedra čakavskog sabora, Klana, 1999.
12. WHITE CHRISTMAS (I. Berlin)
za mješoviti zbor
rukopis

Bilješke

- ¹ Više o tome u: M. Samsa. *Dušan Prašelj za našu besedu i za kulturu ovoga kraja*. Sušačka revija, 18/19, 1997.
- ² T. Kamalić-Škerjanec. *Schubertovo veče*. Novi list, 27. I. 1975., 8.
- ³ *** *Oduševljenje za "Baklje na Učki"*. Novi list, 23. V. 1975., 8.
- ⁴ M. Samsa. *Dušan Prašelj za našu besedu i za kulturu ovoga kraja*. Sušačka revija, 18/19, 1997., 6.
- ⁵ Cit. dj.
- ⁶ Iz pisma Ivana Matetića Ronjgova. U: *Ivan Matetić Ronjgov. Dragi moj ženso*. Zbornik, 4. Ustanova "Ivan Matetić Ronjgov", Viškovo, 1995., 269.
- ⁷ M. Samsa. *Dušan Prašelj za našu besedu i za kulturu ovoga kraja*. Sušačka revija, 18/19, 1997., 9.
- ⁸ Cit. dj.
- ⁹ Skladba se nalazi u rukopisu kod autora.
- ¹⁰ Iz pisma Ivana Matetića Ronjgova. U: *Ivan Matetić Ronjgov. Dragi moj ženso*. Zbornik, 4. Ustanova "Ivan Matetić Ronjgov", Viškovo, 1995., 264.-265.
- ¹¹ Cit. dj., 265.
- ¹² Iz razgovora s Dušanom Prašeljem.
- ¹³ Nikša Njirić. *Dušan Prašelj. Baklje na Učki*. KPD "Ivan Matetić Ronjgov", Ronjgi, 1998.
- ¹⁴ Cit. dj.
- ¹⁵ Iz razgovora s Dušanom Prašeljem.
- ¹⁶ *** *Oduševljenje za "Baklje na Učki"*. Novi list, 23. V. 1975., 8.
- ¹⁷ Skladba je objavljena: *Dušan Prašelj. Naš domaći glas*. Grad Rijeka, Ustanova "Ivan Matetić Ronjgov", Viškovo - Ronjgi, 2002.
- ¹⁸ Djelo je prouzvedeno u crkvi Majke Božje Trsatske 1997., a objavljeno 2006. godine.
- ¹⁹ Skladba je prouzvedena 23. rujna 2000. godine u Jurandvoru u prigodi svečane proslave 900. obljetnice glagoljskog spomenika.
- ²⁰ L. Ruck. *Dušan Prašelj: Staroslavenska misa*. U: *Dušan Prašelj. Staroslavenska misa*. Ustanova Ivan Matetić Ronjgov", Ronjgi, 2001., 9.
- ²¹ Iz razgovora s Dušanom Prašeljem.
- ²² L. Ruck. *Skladateljski opus Dušana Prašelja*. Sušačka revija, 33, Klub Sušačana, Rijeka, 2001., 43.
- ²³ Skladba je nastala prilikom proslave otvaranja tunela. Simbolično su je izvodili zborovi iz Istre i Rijeke s više od 500 pjevača.

Citirana literatura

1. *** *Ivan Matetić Ronjgov. Dragi moj ženso*. Zbornik, 4. Ustanova "Ivan Matetić Ronjgov", Viškovo, 1995.
2. *** *Oduševljenje za "Baklje na Učki"*. Novi list, 23. V. 1975., 8.
3. *** *Deset masovnih pesmi*. Prosvetni servis v počastitev 40. letnice ZKJ, Ljubljana 1959.
4. *** *Čakavčići pul Ronjgi*. Ustanova "Ivan Matetić Ronjgov", Ronjgi, Viškovo, 2005.
5. *** *Dušan Prašelj Bašćanska ploča*, kantata za zbor, sole i recitatora uz instrumentalnu pratnju. Ustanova "Ivan Matetić Ronjgov", Ronjgi-Viškovo, 2006.
6. *** *Dušan Prašelj Bašćanska ploča*, kantata za zbor, sole i recitatora uz instrumentalnu pratnju. Ustanova "Ivan Matetić Ronjgov", Ronjgi-Viškovo, 2006.
7. *** *Dušan Prašelj. Naš domaći glas*. Grad Rijeka, Ustanova "Ivan Matetić Ronjgov", Viškovo - Ronjgi, 2002.
8. *** *Dušan Prašelj. Naš domaći glas*. Grad Rijeka, Ustanova "Ivan Matetić Ronjgov", Ronjgi-Viškovo, 2002.
9. *** *Dušan Prašelj. Staroslavenska misa*. Ustanova "Ivan Matetić Ronjgov", Ronjgi - Viškovo, 2005.
10. *** *Dušan Prašelj: Trsatski spomen*. Kantata za zbor i recitatora uz instrumentalnu pratnju, Ustanova "Ivan Matetić Ronjgov, Ronjgi-Viškovo, 2006.
11. *** *Dvadeset proljeća u Ronjgima, Zavičaj u dječjem stvaralaštvu*. Spomen knjiga 1979.-1999., Ustanova Ivan Matetić Ronjgov" Viškovo, Ronjgi 1999.
12. *** *Klanjski kraj kanta*. Zbirka zbornih skladbi iz repertoara Mješovitog pjevačkog zbora "Dr. Matko Laginja" - Klana. Mješoviti pjevački zbor "Dr. Matko Laginja" i Katedra čakavskog sabora, Klana, 1999.
13. *** *Naš kanat je lip*. Katedra čakavskog sabora Poreč, Narodno sveučilište Poreč, Centar za kulturu, Poreč, 1985.
14. *** *Zbirka novih zbornih skladbi*. Ustanova "Ivan Matetić Ronjgov", Ronjgi-Viškovo, 2000.
15. Kamalić-Škerjanec, T. *Schubertovo veče*. Novi list, 27. I. 1975., 8.
16. Njirić, N. *O zbirci objavljenjoj u: Dušan Prašelj. Baklje na Učki*. KPD "Ivan Matetić Ronjgov", Ronjgi, 1998.
17. Ruck, L. *Dušan Prašelj: Staroslavenska misa*. U: *Dušan Prašelj. Staroslavenska misa*. Ustanova Ivan Matetić Ronjgov", Ronjgi, 2001.
18. Ruck, L. *Skladateljski opus Dušana Prašelja*. Sušačka revija, 33, Klub Sušačana, Rijeka, 2001., 43
19. Samsa, M.. *Dušan Prašelj za našu besedu i za kulturu ovoga kraja*. Sušačka revija, 18/19, 1997.
20. Turak, Z. *Uglazbljeni stihovi*. INA Rafinerija nafte, Rijeka, KUD *Baklje*, Rijeka, 1983.

5. Tekstovi koje je uglazbio Dušan Prašelj

Tekst u stihu, ako je umjetničko djelo, nazivamo pjesmom i ono u svijetu jezične umjetnosti postoji kao samostalan entitet s autorskom ili tradicijskom pripadnošću. Sve pjesme nekog autora čine njegov autorski opus te ih promatramo s tim recepcijskim odrednicama. Ovdje smo, međutim, u posebnom položaju: promatramo (proučavamo) pjesme koje je skladatelj odabrao da na njima sačini svoje glazbeno djelo. Kad bi nas zanimalo kako je to skladatelj učinio, bili bismo na području glazbene umjetnosti. Stoga se opredjeljujemo za drugi pristup: ustanovljujemo korpus koji čine svi tekstovi na kojima je autor saznao svoje glazbeno djelo. Vjerujemo da ćemo promatranjem (proučavanjem) tog korpusa doprinijeti i sagledavanju cjeline skladateljskog opusa, ako ne to, barem će nam biti jasniji njegovi izbori i motivska opredjeljenja.

Prvi uvidi u korpus nalažu odabir pristupa motrenja. Opredjeljujemo se za evidenciju autorstva, a onda na interpretaciju tekstova uz primjenu odabranih određenja teorije recepcije.

U okviru narodnog stvaralaštva očuvali su se najstariji pokušaji oblikovanja tema i motiva iz ljudske svakodnevice u umjetničko djelo. Oduševljeni ljepotom tog prvotnog glazbenog stvaralaštva, mnogi su suvremeni skladatelji posegnuli za narodnim izrazom kako bi, na elementima tradicionalne starine, stvorili novo glazbeno djelo. Dušan Prašelj jedan je od onih koji su prepoznali ljepotu glazbene baštine koja se uspjela održati do današnjih dana pa ne čudi, stoga, da je koristio mnoge usmenoknjiževne tekstove kao osnovu za svoje stvaralaštvo. U ovoj se zbirci nalazi 17 pjesama koje je Dušan Prašelj skladao na narodne tekstove. S područja Istre preuzeti su ovi tekstovi: *Divojka je ruže brala*; *Cviće mi polje pokrilo*; *Doletela ptica* (Ježenj); *Janka išla u šumu* (Žminj); *Sunce nama zdolon gre* (Šišan); *Ki te namuriva* (Roč); *Zaspala je Jelica* (Lakovići); *Svatovska* (Kastav); *Priko mi trne gore* (Opatija); *Oj, Barbanka*; *Zelena mala dumbrava*; *Zora rudi*; *Balun*; *Zandrla je šenica*. Jedna je pjesma s kvarnerskog područja: *Lipo moje pod Kostrenun more*, jedna iz Gradišća: *Jur tri noći nisam spala*, a jedna s Dalmatinskog područja: *Plovi, plovi moj brodiću*.

Pjesme su uglavnom ljubavne tematike, međutim, nije moguće provesti temeljitu tematsko-motivsku analizu jer uglazbljeni tekstovi nisu cjeloviti. Prašelj je, u prvom redu, tekstove koristio kao podlogu za svoj glazbeni izričaj kojem, najčešće, ne odgovara epska dužina pojedinih tekstova, pa je preuzeo dijelove pjesama onako kako su se pjevali u pojedinom mjestu, bez stvaranja zatvorene cjeline.

Osim o ljubavi, pjesme pjevaju i o moru. Motivi mora osobito su izraženi u dvije pjesme. *Plovi, plovi moj brodiću* tekst je koji govori o mornarima koji plovo po Jadranskom moru, uz ljubavne motive koji govore o ljubavi mornara i crnooke Mare. Najpotpuniji tekst u ovoj skupini jest *Lipo moje pod Kostrenun more*. Pjesma pjeva o tradicionalnoj usmjerenosti Kostrenjana prema moru i pomorskim zanimanjima. Osim opisa krajolika i ljepote mora, pjesma je društvenopovijesno uvjetovana jer se u njoj potanko prikazuje izgled pomoraca koji ondje obitavaju uz naglasak na to da su privlačni suprotnom spolu. Pri opisu odjeće naglašavaju se modni detalji na odjeći (npr. pomodnica *klobuki ala merikana*), čime se ukazuje i na materijalni status kostrenskih kapetana. Naravno, za primjerenu recepciju ovoga teksta potrebno je poznavati život primorskoga puka sa svim specifičnostima onih mjesta u kojima se većina stanovnika bavi pomorstvom.

Među tekstovima koje je uglazbio Dušan Prašelj nalazi se i određen broj autorskih tekstova se koji svojim oblikom, temama, motivima i načinom recepcije referiraju na tradicijsko pjesništvo. To su pjesme pisane čakavskim narječjem kojim se govori na području Istre i Kvarnera. Takve su pjesme *Sajan* Davida Kabalina, *Nasmijana Mare* Ive Siljana.

Pri biranju autorskih tekstova za svoje skladbe, Prašelj koristi radove širokog niza pjesnika, različite tematike.

Određeni broj tekstova povijesno je uvjetovan. Tijekom svoga stvaralaštva, Prašelj je nailazio na situacije u kojima je trebalo načiniti kompozicije za određeni praznik, blagdan ili drugu prigodu. Naravno, takve su prilike zahtijevale i prigodne tekstove. Tim se tekstovima ispunjava društvena funkcija koju književnost može imati. Naime, oni iznose motive koji ulaze u obzor očekivanja pojedinca koji se temelji na iskustvu stvorenom iz njegove životne prakse. U vremenu nastanka ovih pjesama, upravo su ovi motivi zaokupljali pozornost recipijenata.

Jedna od posebnih prigoda koje je trebalo obilježavati bio je Dan mladosti. Iako svojim naslovom pjesma *Dan mladosti* Vlaste Sušan implicira taj praznik, ipak u njoj prevladavaju motivi koji slave radost i mladost. Pjesma je pisana u čakavskom dijalektu i kroz motiv kola i spletenih ruku govori o zajedništvu. Jednostavni ustroj, naročito u području ritamskih izbora, odgovara namjeni pjesme, a prema sadašnjem gledanju, anakrono kolo pokretljivošću kao da zaziva glazbenu interpretaciju. Ona je od onih primjera kad je upravo jednostavnost mogući pokretač skladatelju da tekst učini dostupnim pjevanju

O novome dobu koje je došlo nakon Drugog svjetskog rata govori i pjesma Nikole Polića *Žene u novoj domovini*. Problem žene u društvu vjekovima je prisutan na europskim prostorima. Za recepciju pjesme potrebno je poznavati tijek borbe za ravnopravnost spolova koja se na našim područjima vodi i danas. Polić je u ovom tekstu opisao ženu radnicu. On u pjesmi ruši sliku romantične žene koja sjedi kod kuće i čuva ognjište. Žena u Polićevoj pjesmi dobiva nove zadatke; nakon što su *udaljile običaje stare*, žene kreću u gradnju *mosta pravde*, i sa *žuljevima na toj nježnoj ruci* dižu *simbol nove domovine*. Žene su u novom vremenu dobile i novu ulogu - sudjeluju u stvaranju nekog novog svijeta i novog poretka.

Mnogi tekstovi koje je Prašelj uglazbio govore o Učki. Najdojmljiviji među njima svakako su tekstovi Nikole Polića *Pozdravno slovo*; *Prokleta zemlja*; *Baklje na Učki* i *Učka*. Ovi su tekstovi povijesno uvjetovani, u njima se mogu iščitati autorove preokupacije s obzirom na društveno-političku situaciju koja ga okružuje. Preduvjet za recepciju ovog ciklusa pjesama, naslovljenih *Baklje na Učki*, poznavanje je geografskih osobitosti Istre i naročito Učke kao svojevrsne prirodne granice prema ostatku hrvatskog područja. Naravno da recepciju pjesama uvjetuje i poznavanje povijesnih ličnosti koje su svojim djelovanjem bile povezane s Istrom i koje su pridonijele njezinom razvoju u političkom ili kulturnom pogledu. Također, potrebno je poznavati i književnost nastalu na tom prostoru da bi se mogli pratiti metaforički i metonimijski odnosi koji se u tekstovima javljaju i kroz koje se nastoji usmjeravati recipijente na suvremene probleme koji na tom području prevladavaju.

U pjesmi *Pozdravno slovo* Učka je tek jedan od motiva u pjesmi. U pjesmi se govori o Istri. Iz imena i pojmove koji se mogu iščitati u pjesmi može se zaključiti kako je pjesma geopolitički uvjetovana. Za njezino razumijevanje potrebno je, u prvom redu, poznavati povijest i kulturu Istre i njezinih stanovnika. Tako se u njoj spominju Juraj Dobrila, Matko Laginja, Eugen Kumičić, Rikard Katalinić Jeretov, Viktor Car Emin, Drago Gervais, Franjo Horvat Kiš, Mate Balota i Ivan Matetić Ronjgov. Pjesnik se osvrće na istarske legende poput one koju je o Velom Joži napisao Vladimir Nazor, spominjući u njoj slavu istarskih gradića, a dotiče se i slavenske mitologije pjevajući o praslavenskoj Vesni. Nadalje, u pjesmi se, kao civilizacijska tekovina, opisuje arena. Upravo se kroz nju, kao i kroz lik Balda Lupetine, istarskog svećenika iz 16. stoljeća, autor prisjeća slavne, ali i nemirne istarske prošlosti. U posljednjoj strofi pjesnik pjeva o *glasovima oživjelih bića - roženicama Meštra Matetića*. U tome nalazimo ključ Prašeljevog izbora. On je uglazbio ovaj tekst, odajući time priznanje Poliću kao tekstopiscu, ali i Ivanu Matetiću Ronjgovu, svojem učitelju.

Pjesma *Prokleta zemlja* je napisana u ratno vrijeme, 1944. godine. U njoj pjesnik nigdje izričito ne spominje ni Učku ni Istru, međutim, da se radi upravo o ovom prostoru možemo pretpostaviti iz naslova cjelina kojih ova pjesma predstavlja tek dio. Naime, u zbirci pjesama Nikole Polića, ova se pjesma nalazi u skupini pjesama naslovljenih *Primorac Istri*, a Prašelj pjesmu s ovim tekstom uvrštava u ciklus naslovljen *Baklje na Učki*. U ovom se sonetu opisuju nedaće koje su zadesile zemlju i narod. Jedini motiv u pjesmi koji izričito ukazuje na to o kojem se geografskom području radi jest *Soča voda*.

U tekstu *Baklje na Učki* motiv Učke sadržan je već u naslovu. Tekst je povijesno uvjetovan, motiviran bitkom na Učki 1945. godine. I u ovom se tekstu, kao i u pjesmi *Pozdravno slovo*, govori o Istri, međutim, ovdje su povijesne i legendarne ličnosti korištene uz naglašavanje skorog oslobođenja Istre. Dodatnu jačinu u oslikavanju ratnih strahota koju su zadesili Istru pjesnik postiže uvođenjem biblijskih motiva Golgote, Velikog petka i *sivog Lazara koji u rasulu čeka plameno Uskrsnuće*. U posljednje dvije strofe autor naglašenim optimizmom, uz korištenje motiva sopela i Veloga Jože, govori o *obalama novog života*.

Tekst *Učka* također je povijesno uvjetovan. Pjesma je nastala 1946. godine, neposredno nakon završetka Drugog svjetskog rata. U njoj je Učka personificirana i pretvorena u simbol borbe

istarskog čovjeka protiv talijanizacije koja se na tim prostorima provodila od 1918. godine. U pjesmi se posebno ističu motivi otpora - prema oluji, daždu i buri. Naravno, naglašene su i prirodne osobine ove planine koje postoje i izvan konteksta pjesme, poput njezine veličine i postojanosti.

Motiv Učke prisutan je i u prigodničarskoj pjesmi *Prohodili smo Učku* Ivana Siljana. U njoj pjesnik, s obzirom na ideju koja je prevladavala osamdesetih godina dvadesetog stoljeća, koristi motive koji veličaju zajedništvo među svim ljudima u tadašnjoj Jugoslaviji. Motiv poslijeratne Učke (o kojoj pjeva i Nikola Polić) povezuje s bratstvom i jedinstvom, pa se tako spominju ova istarska i primorska mjesta: Pazin, Matulji, Opatija, Bodulija, Kirija, Puntamika, Kopar, Buje, Pula, Rijeka, Buzet, Lupoglav, Veprinac. Ideju jedinstva autor širi na veći prostor pa tako spominje i ove gradove: Ljubljana, Skopje, Sarajevo, Titograd, Priština, Novi Sad, Zagreb, Beograd. Poput Polićeve pjesme, i ova pjesma govori o ljepoti Učke i o njezinoj veličini, međutim, Polićeva pjesma govori o važnosti Učke kroz prošlost, dok Siljan, spominjući kuću cvijeća, naglašava njezinu sadašnjost (vrijeme nakon 1981. godine).

Položaj Učke posebno je akcentiran u pjesmi Vlade Pernića *Kanat srca i miline*. Tu je Učka mjesto s koga se pjesma, nastala u Istri, a potekla, prema pjesnikovoj izreci iz mora, širi preko otoka, brda, gradova, polja. Istaknuvši tako jedinstvo stvarnog geografskog s onim simboličkim - pjesničkim položajem Učke na ovim prostorima, tekst svemu onome što sijedi daje istu tu realno-irealnu dimenziju. To, onda, dopušta da se u susljednim stihovima govori o motivima koje baš i ne očekujemo u uzastopnom navođenju kao što su vino, muka sirotinje, gorke suze. pjesma je zaključena optimističkim skupom *Kanat srca i miline*, što joj sve skupa daje određenu himničku intonaciju.

Dušan Prašelj je često uglazbljivao prigodničarske tekstove. Naravno da je određen broj takvih tekstova posvećen njegovom učitelju i uzoru Ivanu Matetiću Ronjgovu.

Zoran Kompanjet je autor pjesme pod naslovom *Matetićevo dom va Ronjgeh*. U njemu opisuje spomen dom Ivana Matetića Ronjgova u Ronjgima. Za recepciju ove pjesme potrebna su zemljopisna i kulturološka znanja. U njoj se spominju geografski motivi poput Učke i Istre, motivi koji prevladavaju u pjesmama koje je Dušan Prašelj uglazbio. Također, javljaju se motivi glazbe; kanta i sopele koji svojom starinom i dugogodišnjom tradicijom nadživljuju svih, pa tako i *velega meštra od narodnih kanti*.

Dušan Prašelj uglazbio je i dvije pjesme Zorana Kompanjeta u kojima se satiričnim tonom progovara o nekim aktualnim pojavama u društvu. U pjesmi *Keti* pjeva o pojavi koja je poznata i današnjem društvu, a često je bila tema brojnih književnih djela - osobi sa sela koja se u gradskom okruženju ne snalazi i najčešće završi na margini društva. Opisujući takvu djevojku sa sela, pjesnik nastoji zadržati šaljivi ton, pa stavlja naglasak, umjesto na njezino neprimjereno ponašanje, na njezinu snalažljivost. Pjesma *Diplomacija* satirički se odnosi prema pojavi koja je prisutna nakon svakog rata - lažnim invalidima.

Osim ovih, Prašelj je uglazbio još dvije pjesme Zorana Kompanjeta *Kad besede fale* i *Spomen na mater*. Oba su teksta lirske pjesme. Prva pjesma pjeva o ljubavi prema dragoj, a druga o majčinskoj ljubavi. Kroz jednostavne motive poput suza govori o velikoj ljubavi, a kroz motiv čistog suđa, upravo pripravljenog doručka i majčinog dodira naglašava se ljubav majke koji je autora pratio čitav život.

Jednostavne situacije iz kojih izvire vedrina, blagost, te lagan i plemenit humor česte su odlike pjesama Drage Gervaisa. Recepcija ovih pjesama traži poznavanje života i navika primorskih ljudi. Upravo su takvi motivi izneseni u četiri Gervaisove pjesme koje je Prašelj uglazbio: *Na ribah*, *Sunce*, *Trešete*, *Briškula*. U njima je opisan život primorskoga mjesta i tipični karakteri primoraca na takav način da recipijentu moraju postati bliski i simpatici.

U zamjetnom je broju pjesama autor stihova Dušan Prašelj. Nalazeći se u situaciji da treba skladati skladbu, a da pri tome ne može pronaći odgovarajući tekst, Prašelj se snalazio tako što je tekst pisao sam. To su uglavnom prigodničarski tekstovi koji su nastali za potrebe konkretnih slavlja: *Našim pilotima*, *NK Orijentu za 30 let*, *Pjesma NK Rijeci*, *Pjesma Rijeci*, *Lovačka pjesma Primorsko-goranske županije*; *Suečana pjesma Primorsko-goranske županije*, *Mi smo lovci i lovice*, *Planinarska*, *Primorje - Viktorija - Primorje*. Za recepciju ovih pjesama potrebno je poznavati kontekst u kojem je pjesma nastala, odnosno uočiti u kojoj mjeri one ispunjavaju horizont očekivanja suvremenog recipijenta.

Svaka do ovih pjesama, kao jezična tvorevina znanog ili neznanog govornika hrvatskog jezika, na sebi svojstven način preslikava svoj djelić univerzuma te time sudjeluje u onome što bismo u najširem smislu mogli nazvati hrvatskom pismenošću. Uzete zajedno, one čine širok raster boja, oblika, motiva, vizura, raspoloženja. One, dalje, čine i svojevrsnu dokumentaciju za više od 50 godina pjesničkog trajanja i mogu u mjeri svoje osobitosti prikazati kako se u dijelu Hrvatske pjevalo u drugoj polovici 20. stoljeća, odnosno koje su tradicijske pjesme još bile žive u narodnoj izvedbi. Međutim, ono što ovaj korpus tekstova čini posebnim i po čemu se, uzeti zajedno, ovi tekstovi razlikuju od bilo kojih drugih, činjenica je da su oni izabrani. Od svih mogućih pjesama na hrvatskom jeziku, a poglavito onih čakavskih, Dušan Prašelj je izdvojio upravo ove i na njima sačinio novo djelo, ovaj put ne više jezično nego glazbeno. Davši im pečat svoje glazbene osobnosti, Dušan Prašelj je ovim pjesmama dodao osobitost koju bez njega nikako ne bi imala. Učinio ih je poznatima na poseban način i pojedine od njih će se čuti kad god neki zbor zapjeva skladbu skladatelja Dušana Prašelja. Izlazi da su se Prašelj i ovi pjesnici darivali uzajamno.

Oratorijski zbor "Ivan Matetić Ronjgov", Mješoviti pjevački zbor "Jeka Primorja", Akademski pjevački zbor "Ivan Goran Kovačić" - Zagreb i orkestar HNK "Ivan pl. Zajca", Rijeka, studeni 2006.